

סקר

מצבם הפיננסי של העובדים בחלוף שנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל

דפנה אבירם-ניצן | עידו קטושבסקי

סיזטה לדיין

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה | 2026

של המכון הישראלי לדמוקרטיה

דברי פתיחה

ברוכים הבאים לכנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 2026,

הכנס השנה מוקדש לעיצוב עתידה החברתי-כלכלי של ישראל על רקע אתגרי השיקום וההתחדשות לאחר תקופה ממושכת של מלחמה ובצל מערכת הבחירות הקרבה. מושבי הכנס עוסקים בסוגיות הליבה המשפיעות על חוסנו של המשק והחברה בישראל, מתוך שילוב בין דיון אסטרטגי רחב לבין התמקדות בכלים מעשיים ליישום.

ייחודו של כנס אלי הורביץ טמון בכך שכל הדיונים בו מבוססים על מחקרי מדיניות שהכינו חוקרי המכון הישראלי לדמוקרטיה וצוותי העבודה שהתכנסו לקראתו. המחקרים משמשים הן חומר רקע לדיוני הכנס והן בסיס ליישום המלצות המדיניות על ידי מקבלי ההחלטות.

השנה נדון, בין היתר, באתגרי ניהול תקציב המדינה לנוכח העלייה בהוצאות הביטחון ובהשלכותיה על הספקת השירותים האזרחיים; בחיזוק מנועי הצמיחה של המשק, ובהם ההיי-טק, תשתיות מתקדמות והתעשיות הביטחוניות; ובצעדים להבטחת צמיחה מכלילה בעידן הבינה המלאכותית. עוד יוצגו בכנס יוזמות מרכזיות של המכון, ובהן הצעה לשינוי הפרדיגמה הכלכלית ביחסי המדינה והחברה החרדית, וכן כלי לתיעודך רפורמות להפחתת יוקר המחיה. לצד זאת, נקדיש דיון לסוגיית השיקום הכלכלי של אוכלוסיות שנפגעו מהמלחמה ונייחד מושב לצורך בחיזוק ההון האנושי באמצעות התאמת מערכות החינוך, ההשכלה הגבוהה ושוק העבודה לאתגרי העתיד.

כנס אלי הורביץ נועד לשמש פלטפורמה לגיבוש מדיניות מבוססת מחקר וליצירת דיאלוג אפקטיבי בין המגזרים הציבורי, העסקי והחברה האזרחית במטרה לקדם שיתופי פעולה רחבים ושינוי בר-קיימא.

אנו מודים לכל השותפים, החוקרים והמשתתפים שתרמו להצלחת הכנס ומקווים כי תוצריו יספקו בסיס למדיניות אחראית, מקצועית וארוכת טווח ולעשייה לטובת כלל החברה בישראל.

בברכה,

דפנה אבירם ניצן

מנהלת הכנס

יוחנן פלסנר

נשיא המכון

הישראלי לדמוקרטיה

פרופ' קרנית פלוג

יו"ר הכנס

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

סקר: מצבם הפיננסי של העובדים בחלוף שנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל

דפנה אבירם־ניצן | עידו קטושבסקי

תוכן העניינים

5	הקדמה
7	עיקרי הממצאים
15	על הסקר והמדגם
18	ממצאי הסקר
18	1. מצבם התעסוקתי של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה
21	2. השפעת המלחמה על היקף התעסוקה
36	3. השפעה על השכר או על הכנסה מהעסק של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה
67	4. נזילות כספית של משקי הבית
73	5. סיכום
74	נספחים

הקדמה

סקר זה הוא החמישי בסדרת סקרים שנעשו מפרוץ מלחמת חרבות ברזל, שפרצה בעקבות אירועי הטבח ב־7 באוקטובר 2023. מטרת הסקרים היא לבחון את מצבם התעסוקתי והפיננסי של מי שעבדו לפני פרוץ המלחמה, להבין כמה מהם נשארו מועסקים, מה קרה להכנסתם, ומהו מצבם הפיננסי של משקי הבית שלהם. בסקר זה חזרנו על חלק מהשאלות מהסקרים הקודמים, שנערכו בינואר 2024, בינואר 2025, באפריל 2025, ובינואר 2026, במטרה לבחון את השינוי שחל מאז. כמו כן, בסקר זה נוספה לראשונה שאלה שנועדה לבחון את עוצמת הפגיעה היחסית של המשברים שהתרחשו מאז תקופת הקורונה. הסקר הקיף שלושה נושאים הקשורים להשפעות המלחמה על המצב הפיננסי של השכירים והעצמאים: (א) היקף העבודה; (ב) הכנסות פרט; (ג) נזילות. בניתוח המוצג בדוח זה ההשוואה נעשתה ביחס לכלל הסקרים, עם דגש על סקר אפריל 2025 ועל סקר ינואר 2026. ההשוואה לסקר אפריל 2025 חשובה במיוחד משום שהסקר הנוכחי נערך במאי 2026, ולכן היא מאפשרת בחינה עקבית של השינויים בין נקודות זמן כמעט מקבילות בשנים עוקבות. במקביל, ההשוואה לסקר ינואר 2026 מאפשרת לבחון את השפעתו של **מבצע שאגת הארי על מצבם הכלכלי והתעסוקתי של המשיבים**.¹

כמו כן, סקר זה בוחן את מצב העובדים שעבדו ערב 7 באוקטובר 2023 ומתגוררים באזורים שהיו במוקד הפגיעה אך לא פונו (כמו בצפון), ואת מצבם התעסוקתי והפיננסי של תושבי קו העימות שפונו לפי החלטת ממשלה לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023. נדגיש שלהבדיל מפרסומים קודמים, שבהם ממצאי כלל המדגם וממצאי המחוזות והתושבים שפונו פורסמו בנפרד, הסקר הנוכחי כולל את שתי הקבוצות יחד.

מסקרים קודמים עולה כי עוד לפני פרוץ מבצע שאגת הארי היה מצבם של תושבי הצפון חמור במיוחד, הן בהשוואה לממוצע הארצי והן בהשוואה למשיבים מיישובי הדרום שפונו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023. ממצאי סקר זה מצביעים על כך שמבצע שאגת הארי הוביל להחמרת המצב התעסוקתי והכלכלי באוכלוסייה כולה, תוך העמקת הפגיעה במיוחד במחוז הצפון.

1 ההשוואה נעשתה לשני סקרים קודמים: סקר אפריל 2025 עבור כלל המדגם, וסקר מאי 2025 עבור קבוצת המפונים. פער של חודש בין הסקרים נובע מכך שתהליך איסוף הנתונים בקרב קבוצת המפונים ארך זמן רב יותר מאשר בקרב כלל המשיבים.

הסקר הנוכחי (גל 5) נערך בין אמצע אפריל לתחילת מאי 2026, ולכן הדיווחים משקפים את מצבם של המשיבים בתום מבצע שאגת הארי ולאחר כניסת הפסקת האש עם איראן לתוקף (ב־8.4.2026). עם זאת, חשוב לציין כי אף שהוחלט על הפסקת אש גם מול לבנון החל מ־16.4.2026, בפועל הלחימה בצפון נמשכה גם במהלך תקופת איסוף הנתונים. על רקע זה ניתן להבין את עוצמת הפגיעה הכלכלית החריגה שעליה דיווחו תושבי הצפון במסגרת הסקר.

עיקרי הממצאים

מהסקר הנוכחי (גל 5) עולה כי אף שחלפו יותר משנתיים וחצי מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל ב־7 באוקטובר 2023, שיעור גבוה מאוד מהאוכלוסייה העובדת עדיין מדווח כי מצבו התעסוקתי והכלכלי נפגע בעקבות המלחמה. הסקר מציג תמונה מדאיגה של העמקת הפגיעה כמעט בכלל קבוצות האוכלוסייה, המתבטאת בעלייה בשיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה ובהיקף התעסוקה.

בדומה לסקרים הקודמים, גם בסקר הנוכחי נמצא הפגיעה בולטת במיוחד בקרב העצמאים, כאשר רובם מדווחים על ירידה בהכנסות ובהיקף הפעילות העסקית. הדבר מעיד על הרגישות הגבוהה לאירועי חירום של קבוצה זו, אשר מובילה לפגיעה מתמשכת במצבם. עוד נמצא, בדומה לסקרי העבר, כי האוכלוסייה הערבית נפגעה יותר מהאוכלוסייה היהודית, ומצבם אף הורע ביחס לסקרים קודמים (בהכנסה, בהיקף העבודה ובמצב הנזילות). עם זאת, חשוב להדגיש כי גם בקרב האוכלוסייה היהודית נרשמה בסקר זה החמרה במצב הכלכלי, ובפרט בהיקף העבודה ובהכנסה.

בנוסף, נמצא כי תושבי מחוז הצפון שלא פונו לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023 חוו את הפגיעה העמוקה ביותר. כאשר 46% מהם דיווחו על ירידה בהיקפי התעסוקה או הפעילות העסקית, כ־51% דיווחו על פגיעה בהכנסה, ו־38% דיווחו כי אין ברשותם כלל כסף נזיל. שיעורים אלו גבוהים משמעותית מהממוצע הארצי ומשאר המחוזות.

עוד עולה מהסקר כי קיים קשר הפוך בין רמת ההכנסה לבין עוצמת הפגיעה הכלכלית: ככל שרמת ההכנסה נמוכה יותר, כך עלו שיעורי הדיווח על פגיעה בהכנסה, על צמצום בהיקף המשרה או הפעילות העסקית ועל מצוקת נזילות. לצד זאת, הסקר מצביע על כך שהפגיעה הכלכלית אינה מתמקדת עוד רק בקבוצות החלשות, וכי גם בקרב קבוצות ההכנסה הגבוהות ביותר נרשמה החמרה במצב הכלכלי. ממצאים אלו מעידים כי אף שקבוצות שכר גבוהות נהנות באופן יחסי מיציבות כלכלית גבוהה יותר, המלחמה בכלל ומבצע שאגת הארי בפרט השפיעו גם עליהן בצורה ניכרת. מכאן עולה שהפגיעה הכלכלית התרחבה לחלקים רחבים יותר באוכלוסייה העובדת.

גם בחלוקה לפי גיל נמצאו פערים משמעותיים. בדומה לסקרים הקודמים, קבוצת הגיל הצעירה ביותר (20-24) וקבוצת בני 65 ומעלה בלטו בשיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר בהכנסתם כש־60% מדווחים על פגיעה בהכנסתם ו־55% מדווחים על פגיעה בהיקף

עבודתם. שיעורי הפגיעה הגבוהים בקרב הצעירים קשורים ככל הנראה לכך שחלק משמעותי מהם מועסקים בענפים שנפגעו במיוחד מהמלחמה, כגון תיירות, בילוי ופנאי, וכן במשרות זמניות ופחות יציבות. מנגד, בקרב בני 65 ומעלה שיעורי הפגיעה הגבוהים קשורים לכך שחלק משמעותי מהם בסקר זה עובדים כעצמאים, ולכן חשופים יותר לפגיעה כלכלית.

בסקר זה (גל 5) נוספה שאלה שבחנה כיצד הציבור תופס את מידת הפגיעה בהכנסתו בשל כל אחד מהאירועים שהתרחשו במהלך שש השנים שחלפו מאז משבר הקורונה (החל ממשבר הקורונה, דרך מלחמת חרבות ברזל, מבצע עם כלביא ומבצע שאגת הארי). מהממצאים עולה כי בקרב בני 35 ומעלה משבר הקורונה נתפס כאירוע שפגע בצורה המשמעותית ביותר בהכנסה, בעוד שבקרב צעירים מתחת לגיל 35 מבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה) נתפס כאירוע בעל ההשפעה השלילית ביותר. ממצא זה מתיישב עם כך שחלק לא מבוטל מהצעירים היו בתקופת הקורונה (שנת 2020) בשלבים מוקדמים יחסית של השתלבות בשוק העבודה אם בכלל. בנוסף, תושבי מחוזות הצפון וחיפה דיווחו כי הפגיעה בהכנסתם בשל מבצע שאגת הארי הינה החמורה ביותר מבין המשברים שנבחנו. לעומת זאת, במחוזות המרוחקים יותר מאזורי הלחימה, בהם תל אביב והמרכז, משבר הקורונה עדיין נתפס כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה.

על רקע ממצאים אלו אנו קוראים למקבלי ההחלטות לפעול ליצירתם ולחיזוקם של מנגנוני תמיכה כלכליים רלוונטיים לאוכלוסיות שנפגעו פגיעה קשה יותר מהמלחמה. במיוחד, נדרשת התייחסות לעצמאים, לאוכלוסייה הערבית, לתושבי הצפון, לצעירים ולמשקי בית בעלי הכנסה הנמוכה. ממצאי הסקר מדגישים את הצורך במדיניות ממוקדת ומתמשכת שתסייע לייצוב מצבם הכלכלי של משקי בית שנפגעו מהתמשכות המלחמה ותמנע העמקה נוספת של הפערים הכלכליים.

להלן עיקרי הממצאים:

מעמד בעבודה

- מרבית ממי שדיווחו כי היו שכירים ערב אירועי 7 באוקטובר 2023 (89%) נותרו שכירים במועד הסקר הנוכחי (מאי 2026), אולם אחוז לא מבוטל (6%) דיווחו שפוטרו או הוצאו לחל"ת (שיעור דומה לזה שדווח בסקרים הקודמים). עוד כ-2% דיווחו כי הם משלבים עבודה כעצמאים וגם כשכירים, כ-3% שינו את מעמדם משכירים לעצמאים וכ-1% משרתים במילואים.

• מרבית מאלו שציינו כי היו **עצמאים** ערב אירועי 7 באוקטובר 2023 (88%) נותרו עצמאים, אולם אחוז לא מבוטל, כ-6%, שינו את מעמדם לשכירים ועוד 3% משלבים עבודה כעצמאים וגם כשכירים. וכ-3% דיווחו כי העסק שלהם נסגר, שיעור דומה לזה שדווח בסקרים הקודמים (2%).

• 15% מהמשיבים שהתגוררו ביישובי הצפון שפוננו עקב מלחמת חרבות ברזל דיווחו כי פוטרו, הוצאו לחל"ת או נאלצו לסגור את עסקיהם בעקבות המלחמה, השיעור הגבוה ביותר מכלל המחוזות, פי שלוש מהממוצע הארצי ומשיעור המשיבים כך מקרב תושבי הדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, העומדים על כ-5%.

פגיעה בהיקף התעסוקה או בפעילות העסקית

• כחמישית (21%) מהשכירים מדווחים כי היקף תעסוקתם ירד, בשיעור ממוצע של 48% בהשוואה למצב טרם 7 באוקטובר 2023. שיעור השכירים המדווחים על פגיעה בהיקף המשרה כיום משקף גידול בהשוואה לסקר ינואר 2026, אז עמד שיעורם על 17%, עם שיעור פגיעה דומה (46%).

• רוב העצמאים (64%) חוו ירידה בהיקף פעילותם העסקית, בשיעור ממוצע של 51% בהשוואה למצב טרם 7 באוקטובר 2023. גם שיעור העצמאים המדווחים על פגיעה בפעילות העסקית גבוה בהשוואה לסקר ינואר 2026, אז כמחציתם דיווחו על פגיעה בפעילות (49% שדיווחו על ירידה, בשיעור ממוצע של 48%).

• במקביל, רשמה ירידה בשיעור העצמאים שהיקף פעילותם העסקית עלה: מ-12% בינואר 2026 ל-6% בסקר זה.

• פגיעה ניכרת באוכלוסיית הערבים העובדת: יותר ממחצית (56%) חוו ירידה בהיקף העבודה, בשיעור ממוצע של 56%. ממצאים אלו משקפים מגמת החמרה עקבית ומדאיגה: 48% דיווחו על ירידה בסקר ינואר 2026, ו-42% בסקר אפריל 2025.

• גם בקרב היהודים נרשמה העמקת הפגיעה: שיעור היהודים הלא חרדים המדווחים על ירידה בהיקף העבודה עלה ל-22% בסקר זה (מאי 2026) לעומת 17% בסקר ינואר 2026 ו-19% בסקר אפריל 2025. בדומה, שיעור החרדים שדיווחו על פגיעה בהיקף העבודה עלה ל-19% בסקר הנוכחי לעומת 12% בסקר ינואר 2026 ו-17% בסקר אפריל 2025.

- 36% מהעובדים **ששכרם היה נמוך משכר המינימום** לפני אירועי 7 באוקטובר 2023 דיווחו כי היקף העבודה שלהם פחת, לעומת 17% בלבד בקבוצה שמרוויחה מעל 27,600 ש"ח (פי 2 מהשכר הממוצע).

- הפגיעה התעסוקתית העמיקה במיוחד בקרב המבוגרים: 55% מבני 65+ דיווחו בסקר הנוכחי כי היקף עבודתם ירד בהשוואה למצב לפני 7 באוקטובר 2023, כאשר רק בסקר ינואר 2026 עמד שיעור זה על 27% בלבד.

- שיעור **הצעירים** (20-24) שדיווחו על ירידה בהיקף תעסוקתם בולט גם הוא לרעה, ועומד על 38%, בדומה לסקר ינואר 2026. בולט במיוחד שיעור הצעירים הערבים שדיווחו על ירידה בהיקף משרתם: 66% לעומת 35% בקרב היהודים. בהקשר זה חשוב להזכיר כי ירידה בהיקף התעסוקה של צעירים ערבים ותחושת חוסר המעש מגבירים את הסיכוי לאירועי אלימות.

- מבין כלל המחוזות, **תושבי הצפון** נפגעו באופן המשמעותי ביותר: כ־45% מתושבי הצפון ו־32% מתושבי מחוז חיפה מדווחים על ירידה בהיקף התעסוקה או בפעילות העסקית, לעומת כ־28% בממוצע הארצי.

- הפגיעה בתעסוקה בקרב משיבים שהתגוררו ערב 7 באוקטובר 2023 **ביישובים שפונו** עקב מלחמת חרבות ברזל העמיקה בעקבות מבצע שאגת הארי: כ־42% מהם דיווחו על פגיעה בהיקף התעסוקה או הפעילות העסקית, לעומת כ־26% בסקר ינואר 2026 ולעומת 28% בממוצע הארצי.

- בחינת ממצאי הסקר הנוכחי (מאי 2026) לעומת ממצאי סקר ינואר 2026, מאפשרת לבחון את השפעת מבצע שאגת הארי שפרץ בסוף פברואר 2026. ניתוח השוואתי זה מחיש כי הפגיעה העמיקה בעקבות מבצע שאגת הארי: 46% **מתושבי הצפון (שלא פונו לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023)** דיווחו על ירידה בהיקף התעסוקה, לעומת 38% בסקר ינואר 2026 (כחודשיים לפני מבצע שאגת הארי) וסקר מאי 2025 (כשנה לפני מבצע שאגת הארי). **בחיפה** עומד שיעורם כיום על 32% לעומת 28% בסקר ינואר 2026, ובקרב **תושבי הדרום שפונו עקב 7 באוקטובר 2023** עמד שיעורם על 40% לעומת 23% בינואר 2026.

- 58% מהעובדים **במקצועות התיירות, הבילוי והפנאי** דיווחו על ירידה בהיקף עבודתם בעקבות המלחמה. גם בקרב עובדים **במקצועות הבניין והחקלאות** נרשמה פגיעה גבוהה במיוחד (49% רשמו ירידה בהיקף עבודתם).

פגיעה בשכר או בהכנסה מהעסק

• 31% מכלל המשיבים מדווחים כי השכר או ההכנסה מהעסק נותרו נמוכים בהשוואה לתקופת שלפני 7 באוקטובר 2023. זאת לעומת 27% בסקר ינואר 2026 (שנערך כחודשיים לפני מבצע שאגת הארי). בנוסף, כ-2% דיווחו כי אין להם הכנסה כלל, זאת בדומה לסקר ינואר 2026.

• 70% מהעצמאים מדווחים כי הכנסתם מהעסק נמוכה בהשוואה למצב שלפני 7 באוקטובר. שיעור זה יותר מכפול משיעור השכירים המדווחים כי שכרם נפגע בהשוואה למצבם טרם 7 באוקטובר (26%).

• 26% מהשכירים דיווחו על פגיעה בהכנסתם בעקבות המלחמה, כאשר 1% מתוכם דיווחו כי אין להם הכנסה כלל. נתונים אלו שעולים מהשטח מעידים על העמקת הפגיעה הכלכלית – תעסוקתית בעקבות מבצע שאגת הארי, שפרץ ב-28.2.2026. ומעלים חשש שנישאר במצב סטטי חדש, שבו אוכלוסיית הנפגעים מהמלחמה נותרו מאחור ואינם מצליחים להתאושש.

• גם שיעור הירידה הממוצע בהכנסה האישית מהעסק חדה יותר בקרב העצמאים (47%) בהשוואה לירידה בשכר שספגו השכירים שדיווחו על ירידה (34%).

• שיעור גבוה יחסית בקרב משתכרי השכר הנמוך דיווחו על פגיעה בהכנסתם: 40% מהמשיבים שההכנסה שלהם הייתה נמוכה משכר המינימום לפני פרוץ המלחמה דיווחו על ירידה בהכנסתם או דיווחו כי אין להם הכנסה כלל לעומת 26% ממי שמשתכרים מעל השכר הממוצע.

• גם בקרב קבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר נרשמה החמרה: בעוד שטרם המבצע (ינואר 2026) עמד שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה על 15% בלבד, בסקר הנוכחי עלה שיעור זה ל-26%.

• הפגיעה בשכר או בהכנסה מעסק בקרב המשיבים הערבים בולטת לרעה: 55% מהערבים שעבדו ערב פרוץ מלחמת חרבות ברזל מדווחים על ירידה חדה בהכנסתם האישית לעומת מצבם ערב המלחמה (ירידה ממוצעת של 48%), זאת בהשוואה ל-26% מהיהודים הלא-חרדים (ירידה ממוצעת של 35%) ול-24% מהחרדים העובדים (ירידה של 27%).

• 68% מהעובדים **במקצועות הביילוי, התיירות והפנאי** מדווחים על פגיעה בהכנסה, עלייה לעומת 47% בסקר ינואר 2026. הפגיעה בהכנסה העמיקה גם **בקרב בעלי המקצועות החופשיים**, כאשר 37% דיווחו על פגיעה בהכנסתם, לעומת 28% בסקר ינואר 2026.

• כמחצית (51%) מתושבי **הצפון שלא פונו** לאחר 7 באוקטובר 2023, וכ־37% מתושבי **הצפון שפונו** לאחר 7 באוקטובר 2023 וחזרו לבתייהם בצפון רק מספר חודשים בודדים לפני מבצע שאגת הארי – מדווחים על פגיעה בשכרם האישי או בהכנסה מהעסק, לעומת 31% בממוצע הארצי. חשוב לשים לב לפער בין תושבי הצפון שפונו לאלו שלא פונו – שנפגעו משמעותית יותר. יתרה מכך, שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסתם בקרב אלו שלא פונו לאחר 7 באוקטובר 2023 זינק מ־43% טרם מבצע שאגת הארי (בסקר ינואר 2026), ל־51% בסקר הנוכחי – גידול של 8 נקודות אחוז.

• בהשוואה לסקר ינואר 2026 חלה החמרה במצבם של העובדים בכל רחבי הארץ: במחוז **חיפה** עמד שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה על 44%, לעומת כ־29% בסקר ינואר 2026 (חודשים לפני מבצע שאגת הארי). מתוכם, שיעור המדווחים כי לא הייתה להם כלל הכנסה עמד במאי 2026 על 10% לעומת 4% טרם פרוץ המבצע, בינואר 2026. נתון זה גבוה פי 5 מהמדוווח הכלל המדגם (2%).

• כשליש (33%) מתושבי מחוז **ירושלים** דיווחו על פגיעה בהכנסה, לעומת 17% טרם מבצע שאגת הארי (בסקר ינואר 2026). שיעור הנפגעים בהכנסתם במחוז זה כמעט והוכפל.

עוצמת הפגיעה בהכנסה – בחינה השוואתית

במסגרת הסקר הנוכחי הוספנו שאלה שביקשה לבחון את תפיסתם של המשיבים את עוצמת הפגיעה היחסית בעקבות מגוון האירועים שעברנו במהלך שש השנים שחלפו מאז מרץ 2020 עת פרצה מגפת הקורונה².

2 החל ממגפת הקורונה שהסגר הראשון במסגרתו החל ב־14.3.2020, דרך מלחמה חריבת ברזל שפרצה בעקבות מתקפת חמאס ב־7 באוקטובר 2023 ועד לשני המבצעים האחרונים מול איראן: עם כלביא, שהתקיים בין 13.6.2024 ל־24.6.2024, ושאגת הארי שהחל ב־28.2.2026 והפסקת האש החלה ב־8.4.2026 ונכון למועד כתיבת שורות אלו לא ברור אם הפסקת האש תוביל לסיימו.

• משיבי הסקר דירגו את משבר הקורונה ומבצע שאגת הארי כאירועים שפגעו בצורה החמורה ביותר בהכנסתם. כ־31% **מכלל המשיבים** דיווחו כי אלו הוביל לפגיעה חמורה בהכנסתם. לאחריהם דורגה השפעת מלחמת חרבות ברזל, עם כ־28% שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסה, ולבסוף מבצע עם כלביא עם כ־26% שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. מן הסתם – הפגיעה המצטברת של כלל האירועים הינה דרסטית.

• עבור **העצמאים** הפגיעה החמורה ביותר הייתה בעקבות מבצע שאגת הארי: כמחציתם (49%) דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסה בעקבות מבצע זה, לעומת 45% במשבר הקורונה ו־40% בעקבות מבצע עם כלביא (מלחמת איראן הראשונה).

• **בכלל קבוצות הגיל מעל גיל 35** משבר הקורונה דורג כאירוע שהוביל לפגיעה החמורה ביותר בהכנסה עם כ־32% שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, אחריו מבצע שאגת הארי (כ־28% שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסה), ולאחר מכן אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל (26%).

• עבור **הערבים** הפגיעה החמורה ביותר בהכנסה הייתה בעקבות מבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה): 42% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ־36% בעקבות מלחמת חרבות ברזל, וכ־32% בעקבות משבר הקורונה ובמבצע עם כלביא.

• כמחצית (51%) **מתושבי הצפון שפוננו** עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 דיווחו כי מבצע שאגת הארי ומלחמת חרבות ברזל הובילו לפגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כשליש (34%) שדיווחו כך בקרב **תושבי הדרום שפוננו עקב 7 באוקטובר 2023** ו־29% במדגם הכללי.

• עבור **תושבי הצפון שלא פונו** ותושבי מחוז **חיפה** היה זה מבצע שאגת הארי האירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה מבין כלל האירועים שנבחנו מאז 2020. כך, כ־41% מתושבי מחוז הצפון שלא פונו וכ־35% מתושבי חיפה דיווחו כי מבצע שאגת הארי הוביל לפגיעה חמורה בהכנסתם.

• במחוזות המרוחקים יותר מאזורי הלחימה, כגון **מחוז תל אביב והמרכז**, משבר הקורונה דורג כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה. במחוזות אלו כ־29% דיווחו כי הכנסתם נפגעה בצורה חמורה בתקופת הקורונה, לעומת כ־25% שדיווחו כך ביחס למבצע שאגת הארי, אשר דורג במקום השני.

מצב נזילות כספית במשקי הבית

- כשנתיים וחצי אחרי 7 באוקטובר 2023 כרבע מהמשיבים מדווחים שאין להם כלל כסף נזיל, ו-10% מעריכים שהכסף הנזיל שברשותם יספיק לפחות מחודש.
- שיעור גבוה במיוחד בקרב הערבים (41%) דיווחו כי אין למשק הבית שלהם כלל כסף נזיל, לעומת 18% בקרב היהודים.
- 37% מהמשתכרים עד רמת שכר המינימום מדווחים כי אין ברשותם כלל כסף נזיל, וכ-11% נוספים ציינו כי ברשותם כסף נזיל המספיק לפחות מחודש. 16% לא ידעו להשיב.
- נכון למאי 2026, לאחר כניסתה של הפסקת האש לתוקף ממבצע שאגת הארי, מצב הנזילות של תושבי הצפון שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 חמור בהשוואה לממוצע הארצי: כשליש (33%) מתושבי הצפון שפוננו עקב 7 באוקטובר 2023 דיווחו כי אין ברשותם כסף נזיל, לעומת כ-23% בכלל המדגם.
- בקרב תושבי הצפון שלא פונו לאחר 7 באוקטובר 2023, נרשמה מצוקת הנזילות החמורה ביותר: 38% מהם דיווחו כי למשק הבית שלהם אין כלל כסף נזיל, לעומת כרבע (23%) בממוצע הארצי.
- אנו מקווים כי ממצאי סקר זה, שנערך במסגרת מעקב מתמשך אחר השלכותיה הכלכליות של מלחמת חרבות ברזל, שפרצה בעקבות טבח 7 באוקטובר 2023, על מצבה התעסוקתי והכלכלי של האוכלוסייה העובדת, יסייעו למקבלי ההחלטות בעיצוב ובהכוונה של הסיוע הכלכלי, כדי שיגיע לאוכלוסיות שנפגעו קשה יותר.

על הסקר והמדגם

הסקר נערך בקרב מדגם מייצג של אוכלוסיית העובדים בישראל (שכירים ועצמאים)³, שהיו בתעסוקה עד 6 באוקטובר 2023, ערב פרוץ המלחמה. בסך הכול השיבו לסקר 1,202, ומהם 1,010 משיבים שהיו שכירים טרם המלחמה ו-192 משיבים שהיו עצמאים טרם המלחמה. טעות הדגימה המרבית למדגם הכללי זה היא $\pm 2.83\%$ ברווח סמך של 95% . בקרב היהודים $\pm 2.65\%$, ערבים $\pm 5.3\%$ וחרדים $\pm 9.08\%$ ברווח סמך של 90% .

גיבוש השאלון וניתוח הסקר נעשו בידי צוות חוקרי המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה, בליווי של מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות. איסוף הנתונים לסקר נערך בידי חברת **סי.איי מידע שיווקי**, האיסוף נעשה בימים 23.4.2026–10.5.2026, כשנתיים וחצי מפרוץ המלחמה. רואיינו באינטרנט ובטלפון 972 איש ואישה בשפה העברית ו-230 בשפה הערבית.

כמו כן, אחת מטרת הסקר היא לבחון את מצבם התעסוקתי והפיננסי של תושבי קו העימות שפוננו לפי החלטת ממשלה⁴, ושהשתתפו בשוק התעסוקה (היו שכירים או עצמאים) עד פרוץ המלחמה, להלן "תושבי הצפון/דרום שפוננו עקב 7 באוקטובר 2023". לשם כך, נאסף מדגם ייעודי של 102 משיבים שהתגוררו ביישובים שפוננו לפי החלטת ממשלה, מתוכם 51 התגוררו ערב המלחמה ביישובי הצפון שפוננו ו-51 נוספים התגוררו ביישובי הדרום שפוננו.

נזכיר כי הזכאות למענקי האכלוס של חלק מיישובי הדרום הסתיימה לפני יותר משנתיים, בפברואר 2024, למעט יישובים ספורים בעוטף עזה שזכאותם לקבלת המענקים הוארכה עד סוף יוני 2025.⁵ בתום פברואר 2024 הוצעו לתושבים שפוננו מהדרום מענקי שיבה.

3 עצמאים בסקר הם מי שעבדו לפני המלחמה כעצמאים ולא הצהירו בסקר הנוכחי כי סגרו את העסק או יצאו למילואים, ושכירים בסקר הם מי שעבדו לפני המלחמה כשכירים ולא הצהירו בסקר הנוכחי כי יצאו למילואים או לחל"ת, פוטרו או התפטרו.

4 החלטת ממשלה 975 על פינוי יישובי הצפון, והחלטה 950 או 988 על פינוי יישובי הדרום, על נספחיהן והרחבותיהן.

5 למעט ליישובים שממשלת ישראל הגדירה כיישובים שלא בטוח לשוב אליהם, "בארי, חולית, כיסופים, כפר עזה, כרם שלום, נחל עוז, נתיב העשרה, סופה, נירים, ניר עוז, עין השלושה וניר יצחק - היו זכאים למענק עד 30.6.25". מתוך ביטוח לאומי, מענק אכלוס לתושבי הצפון והדרום, 22.2.2026.

למרות זאת, חלק ניכר מהם חזרו לבתייהם רק בקיץ 2024, ומענקי השיבה החד-פעמיים ירדו בהדרגה ככל שהחזרה לבתים נדחתה. לעומתם, תושבי הצפון שפוננו היו זכאים להמשיך לקבל מענקי אכלוס עד סוף פברואר 2025. ממרץ עד יוני 2025 היו זכאים למענקים חד-פעמיים, כמו מענקי שיבה או מענקי התארגנות. במילים אחרות בסקר זה, תושבי הדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 חזרו לבתייהם בקיץ 2024 ותושבי הצפון שפוננו חזרו לבתייהם במהלך 2025. לכן, בעת המענה על הסקר, שהסתיים בתחילת מאי 2026, הסתיימה זכאות כלל המשיבים לקבל סיוע כלכלי.⁶

לנוכח משקלם הקטן יחסית של המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 באוכלוסייה, גם מדגם המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 בסקר קטן יחסית.⁷ לפיכך, טעות הדגימה בניתוח אוכלוסיית המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 כולה גדולה יחסית, ועומדת על $\pm 8.14\%$, ברווח סמך של 90% .⁸ למרות טעות הדגימה הגדולה בהתייחס לאוכלוסיית המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023, נמצאו בסקר פערים משמעותיים מספיק שיש חשיבות רבה להציף אותם בפני מקבלי ההחלטות. נדגיש כי לנוכח צורת הדגימה, שבהגדרתה אינה מייצגת את כלל המדינה, בניתוח המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 נעשה ממוצע רגיל. מכאן שיש להתייחס לתוצאות סקר זה כפילוח התשובות של מדגם של 102 התושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023. נדגיש כי בחלק מהשאלות נעשה ניתוח בחלוקה של המשיבים מיישובי הצפון שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 והדרום במקרים אלו טעות הדגימה גדלה עוד יותר, כאשר טעות הדגימה המרבית ברווח סמך של 90% עומדת על $\pm 12.85\%$.

בנוסף לקבוצת המשיבים שפוננו, בסקר זה נבחנו מצב האוכלוסייה שנותרה באזורים הסמוכים לאזורים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023, להלן "צפון/דרום שלא פונו". המדגם כולל כ-242 משיבים ממחוז הצפון ו-151 משיבים ממחוז הדרום שלפני המלחמה התגוררו במחוזות צפון ודרום ולא פונו בהחלטת ממשלה. חשוב להדגיש כי מי שנשארו להתגורר

6 המוסד לביטוח לאומי, מענק אכלוס לתושבי הצפון והדרום, 2026.

7 לפי מכון מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "עד 27 ביולי 2024 המספר המוערך של התושבים הזכאים לפינוי היה כ-143,000 איש. כ-68,000 מהם מיישובי הצפון וכ-75,000 מיישובי הדרום, אשר מחלקים בין השוהים במלונות, השוהים בקהילה ומי שנשארו או שבו לביתם". כלומר מדובר בפחות מאחוז מאוכלוסיית מדינת ישראל בכל אחד משני קווי העימות.

8 עיבוי זה למדגם התושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 בוצע בנפרד מהמדגם המייצג של הסקר הרחב, במדגם הארצי.

במחוזות הללו לא היו זכאים למענקים שהמשיבים שפוננו ב־7 באוקטובר 2023 היו זכאים להם. עם זאת, מאחר שהאזורים שבהם הם נשארו לגור נותרו בחלק מהמקרים מושבתיים, ללא פעילות כלכלית, או בפעילות חלקית בלבד, מצאנו לנכון לתת במסגרת ניתוח הסקר זרקור גם על מצבה של אוכלוסייה זו.⁹

9 נדגיש כי תצפיות המשיבים ממחוז הצפון והדרום אינן כוללות משיבים שהתגוררו טרם 7 באוקטובר 2023 באזורים שסווגו כקו עימות, מאחר שהמשיבים שהתגוררו טרם המלחמה באזורים אלו סווגו כחושבים שפוננו, על פי החלטות ממשלה 950, 988 ו־975.

ממצאי הסקר

1. מצבם התעסוקתי של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה

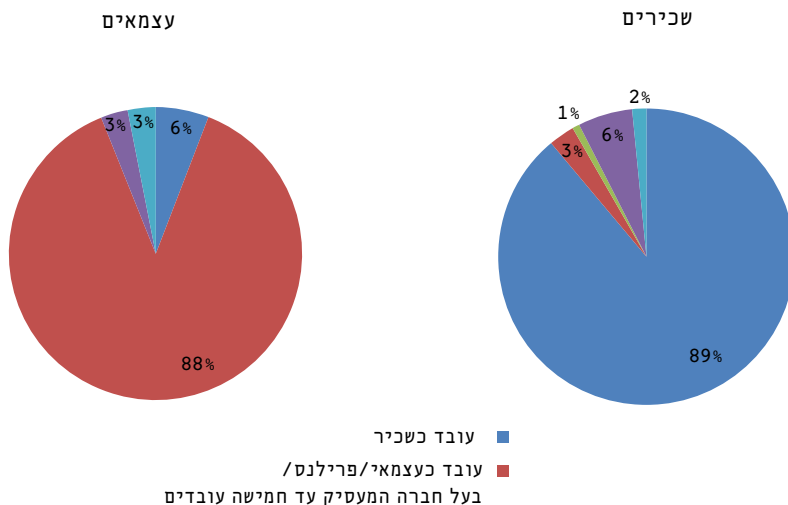
מרבית השכירים (כ־89%) שעבדו לפני פרוץ מלחמת חרבות ברזל ממשיכים לעבוד כשכירים גם כיום (מאי 2026), כ־2% נוספים עברו לשלב עבודה כשכירים וכעצמאים. כ־6% מהם פוטרו או הוצאו לחל"ת, שיעור דומה לזה שדווח בסקרים קודמים של אפריל 2025 וינואר 2026 (5%), ממצא המעיד על פגיעה מתמשכת באוכלוסיית השכירים. בהתחשב בכך שמספר השכירים בישראל עומד על כ־3.5 מיליון עובדים, 210 אלף עובדים איבדו את עבודתם בעקבות המלחמה המתמשכת מאז 7 באוקטובר 2023.¹⁰ נוסף על כך, כ־1% נמצאים בשירות מילואים וכ־3% שינו את מעמדם משכירים לעצמאים (תרשים 1).

תמונת מצב דומה עולה גם ביחס לעצמאים. מרבית העצמאים שעבדו טרום פרוץ מלחמת חרבות ברזל (88%) ממשיכים לפעול כעצמאים גם כיום. כ־9% נוספים עברו להיות שכירים (6% רק כשכירים ו־3% משלבים עבודה כשכיר וגם כעצמאי). כ־3% דיווחו כי העסק שבבעלותם נסגר בעקבות המלחמה, שיעור גבוה מזה שנרשם לפני שנה בסקר אפריל 2025 (1%) וזהה לזה שדווח בסקר ינואר 2026. ממצאים אלו מצביעים על כך שמעמדם התעסוקתי של רוב המשיבים נותר יציב ביחס לסקר ינואר 2026 (תרשים 1).

לא נמצאו פערים משמעותיים בבחינת המצב התעסוקתי לפי מגזרים. שיעור הערבים שדיווחו כי פוטרו מעבודתם (6%) דומה לשיעור שנרשם בקרב היהודים הלא-חרדים (5%).

תרשים 1

מצבם התעסוקתי הנוכחי של מי שעבדו טרום-המלחמה, שכירים ועצמאים, סקר
ינואר 2026

ניתוח ייחודי של אוכלוסיית המפונים (תושבי הצפון והדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023) מעלה כי מרביתם¹¹ (73%) עובדים כשכירים, כ־16% עצמאים, פריילנסרים או שיש בבעלותם עסק.¹² שיעור בולט, 10% מהם פוטרו מעבודתם, הוצאו לחל"ת או שעסקיהם נסגרו בעקבות המלחמה, לעומת כ־5% במדגם הארצי. נזכיר שמדובר בדיווח על מצבם במועד המענה על הסקר, כלומר, מאי 2026, שלב בו מרבית המפונים כבר חזרו לבתיהם – למעלה משנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל ולאחר התחלת הפסקת האש עם איראן שהחלה ב-8.4.2026 (תרשים 2).

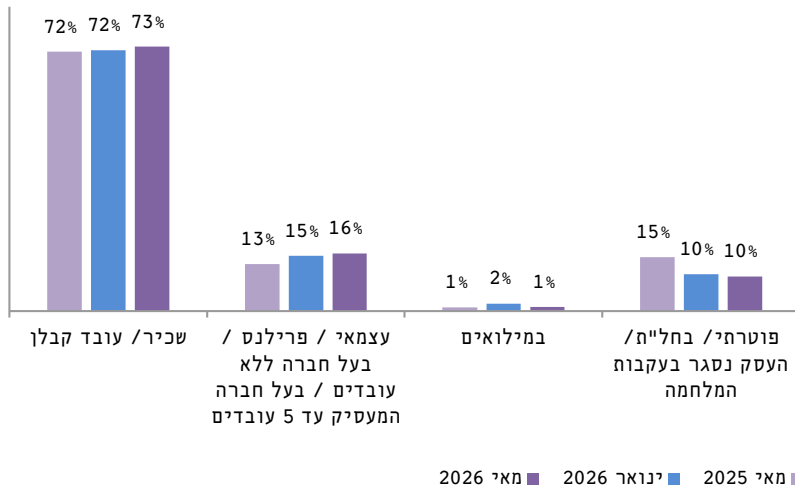
בהשוואה למצב טרום מבצע שאגת הארי (סקר ינואר 2026) לא נרשם שינוי בשיעור המדווחים שפוטרו, הוצאו לחל"ת או שעסקם נסגר בעקבות המלחמה.

11 בסקר זה נדגמו רק משיבים שעבדו ערב פרוץ המלחמה.

12 דומה למשקל העצמאים בשוק העבודה ולמשקלם בכלל המדגם הרחב.

תרשים 2

מצבם התעסוקתי של המשיבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 שעבדו טרם המלחמה, לפי סקרים*

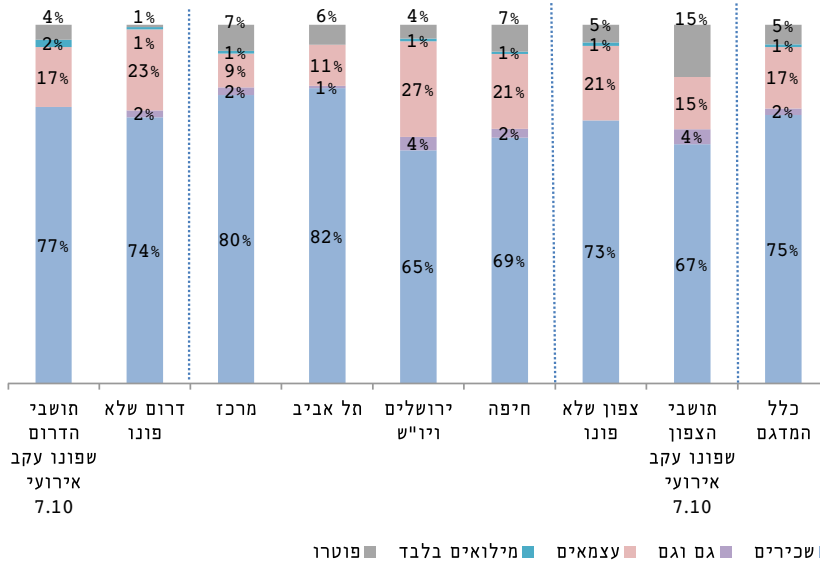

* בשונה מסקרים קודמים, בסקר זה התאפשר למשיבים לדווח כי הם גם שכירים וגם עצמאים. לפיכך, לצורך שמירה על השוואתיות מול הסקרים הקודמים, הנחונים המוצגים בגרף זה אינם כוללים משיבים שסיווגו עצמם כ"גם וגם". עם זאת, ניכויים אינו משפיע באופן מהותי על התוצאות, שכן קבוצה זו מהווה כ-2% בלבד מהמדגם.

בפילוח לפי מחוז עולה כי שיעור גבוה במיוחד (15%) מתושבי הצפון שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 (ומאז, כאמור, רובם ככולם חזרו לבתיהם בצפון) פוטרו מעבודתם, הוצאו לחל"ת או שעסקם נסגר בעקבות המלחמה, לעומת 4% בקרב תושבי הדרום שפוננו ב-7 באוקטובר 2023 ו-5% במדגם הארצי (תרשים 3).

תרשים 3

מצבם התעסוקתי של חושבי המחוזות צפון ודרום, בהשוואה לכלל המדגם

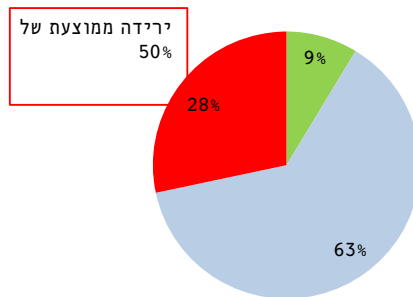
2. השפעת המלחמה על היקף התעסוקה

שנתיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, 28% מהשכירים והעצמאים מדווחים כי היקף עבודתם נמוך בהשוואה למצב טרם 7 באוקטובר 2023. הירידה הממוצעת בהיקף המשרה או בפעילות העסקית חדה במיוחד ועומדת על כ-50%, שיעור גבוה מזה שנמדד בסקרים קודמים, דבר המצביע על העמקת הפגיעה. לשם השוואה, בינואר 2026 עמדה הירידה הממוצעת על כ-47%, ובאפריל 2025 על כ-42%.

כ-63% מן השכירים ומן העצמאים המשיכו לעבוד באותו היקף, ואילו כ-9% מהם דיווחו על עלייה בהיקף העבודה לעומת המצב טרם פרוץ המלחמה. שיעור דומה לשיעור שדווח בסקרים קודמים כמו אפריל 2025 וינואר 2026. (תרשים 4).

4 תרשים

השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של השכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה

■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית עלה

■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית נותר זהה

■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית ירד

מהסקר עולה כי כעבור למעלה משנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל, העצמאים עדיין מתמודדים עם פגיעה קשה במיוחד בפעילות העסקית שאף החמירה בעקבות מבצע שאגת הארי: 64% מהם דיווחו כי פעילותם העסקית נותרה נמוכה בהשוואה למצב טרום 7 באוקטובר 2023, לעומת 21% בלבד בקרב השכירים שדיווחו על ירידה בהיקף המשרה שלהם. כמו כן, רק 30% מהעצמאים דיווחו שלא חל שינוי בהיקף פעילותם העסקית בעקבות המלחמה, לעומת 70% מהשכירים שהיקף משרתם לא השתנה בעקבות המלחמה. שיעור הירידה הממוצע בהיקף הפעילות העסקית של העצמאים בסקר גבוה במיוחד (51%) אף בהשוואה לסקרים קודמים: 48% בסקר ינואר 2026, ו-42% בסקר אפריל 2025 (תרשים 5).

שיעור העצמאים המדווחים כיום על ירידה בהיקף הפעילות העסקית בעקבות המלחמה חזר לרמה שנרשמה בסקר ינואר 2024, חודשים בודדים לאחר 7 באוקטובר 2023.

ממצאים אלו ממחישים כי מבצע שאגת הארי פגע בצורה חמורה באוכלוסייה העובדת, בדגש על פגיעה חמורה ביותר בקרב העצמאים. זאת לאחר שעד לסקר ינואר 2026 נרשמה מגמת ירידה הדרגתית בשיעור המדווחים על פגיעה בפעילות העסקית: מ-68% בסקר

ינואר 2024, ל-54% בינואר 2025, ל-51% בסקר אפריל 2025 ועד ל-49% בינואר 2026 (תרשים 6).

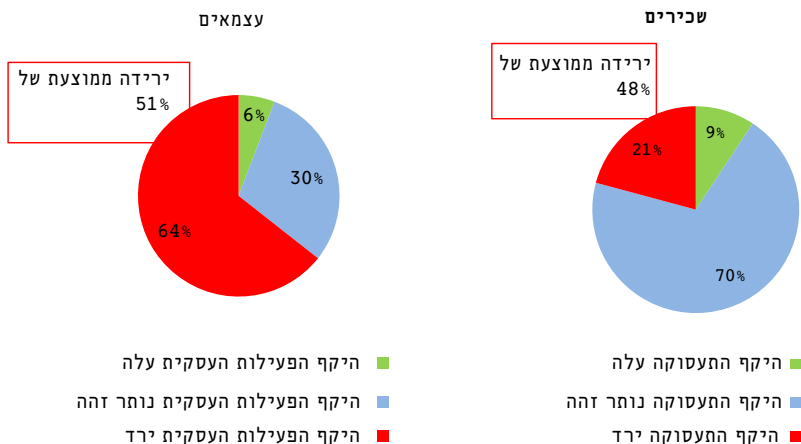
כתמונת מראה, ירד שיעור העצמאים המדווחים כי היקף הפעילות העסקית שלהם עלה ל-6%, זאת לאחר מגמת שיפור שנרשמה מ-4% בסקר ינואר 2024 ל-12% בסקר ינואר 2026 (תרשים 6).

עוצמת הירידה הממוצעת בהיקף המשרה שדווחה על ידי 21% מהשכירים, דומה אם כי נמוכה מעט מהירידה בפעילות העסקית של העצמאים – ירידה ממוצעת של 48% בהיקף משרתם לעומת 51% בקרב העצמאים.

ממצאים אלו חמורים במיוחד ומעידים כי בקרב מי שנפגעו מהמלחמה בהיבט העסקי או התעסוקתי, שכירים ועצמאים כאחד, לא רק שהפגיעה טרם חלפה, אלא שעוצמתה אף החריפה ביחס לסקרים קודמים.

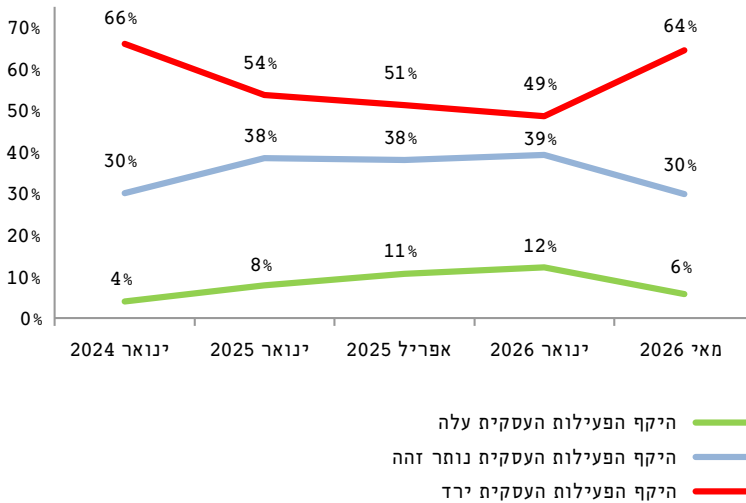
תרשים 5

השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של השכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, בחלוקה לשכירים ועצמאים

6 תרשים

השפעת המלחמה על היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, לפי סקרים

עוד עולה מהסקר כי הערבים נפגעו באופן הקשה ביותר: 55% מהערבים דיווחו על ירידה בהיקף התעסוקה, לעומת כ-22% בקרב האוכלוסייה היהודית (תרשים 6). שיעור הירידה הממוצע בהיקף העבודה (המשרה של שכירים או הפעילות העסקית של העצמאים) בקרב הערבים עומד על 56%, שיעור גבוה בהשוואה ליהודים שאינם חרדים (46%), וגבוה משמעותית ביחס לחרדים (39%) (תרשים 7).

מגמת העלייה בשיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה מאפיינת את כלל קבוצות האוכלוסייה. בקרב הערבים עומד שיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה על 55% בסקר הנוכחי (מאי 2026), לעומת 48% בסקר ינואר 2026 ו-42% בסקר שנערך לפני כשנה, באפריל 2025. גם בקרב היהודים הלא חרדים נרשמה החמרה, כאשר שיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה עלה מ-19% בסקר אפריל 2025 ו-17% בסקר ינואר 2026, ל-22% בסקר הנוכחי. בדומה, בקרב החרדים, לאחר ירידה מ-17% בסקר אפריל 2025, ל-12% בסקר ינואר 2026, נרשמה בסקר הנוכחי עלייה מחודשת ל-19%.

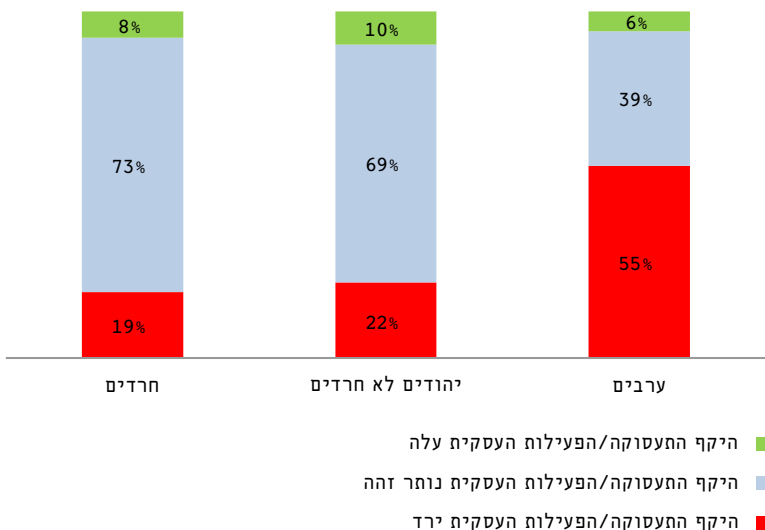
יש להדגיש כי אף שהחמרה נרשמה בכלל הקבוצות, העמקת הפגיעה באוכלוסייה הערבית בולטת במיוחד, כאשר יותר ממחציתם מדווחים על ירידה בהיקף המשרה או

הפעילות העסקית, לעומת כחמישית בלבד בקרב היהודים. ממצאים אלו מחדדים את הפער המתמשך בפגיעה בתעסוקה בין האוכלוסייה הערבית ליהודית לאורך השנתיים וחצי שחלפו מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל.

הפגיעה הניכרת באוכלוסייה הערבית חמורה במיוחד לנוכח השינויים הדמוגרפיים שחלו בשני העשורים האחרונים. כפי שעולה מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו בפברואר 2026, חלק גדול יותר מהאוכלוסייה הערבית מצוי כיום בגיל העבודה (שיעור הערבים הנמצאים בגיל העבודה עלה מ-56% בשנת 2000 לכ-64% ב-2025), ולכן חשוף באופן ישיר יותר לזעזועים בשוק העבודה. לפיכך, כאשר שיעור גבוה במיוחד מקרבם מדווח על ירידה בהיקף המשרה בעקבות המלחמה, מדובר בפגיעה כלכלית המשפיעה על חלק גדול יותר מהאוכלוסייה.¹³

תרשים 7

השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של השכירים והפעילות העסקית של העצמאים שעבדו טרום-המלחמה, לפי קבוצות אוכלוסייה

13 חליחל, א' (2026). אוכלוסיית ישראל בפתח 2026 ומגמות בהגירה של ישראלים. כנס סיכום השנה הכלכלית 2025, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (16.2.2026).

בהתמקדות במצב השכירים ניתן לזהות החמרה משמעותית במיוחד במצבם של השכירים הערבים. כמחצית מהשכירים הערבים (51%) מדווחים כי היקף עבודתם נמוך בהשוואה לתקופה שלפני מלחמת חרבות ברזל, שיעור גבוה אף מהשיעור שדווח בסקר ינואר 2024 (47%), כשלושה חודשים בלבד לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023 (תרשים 8).

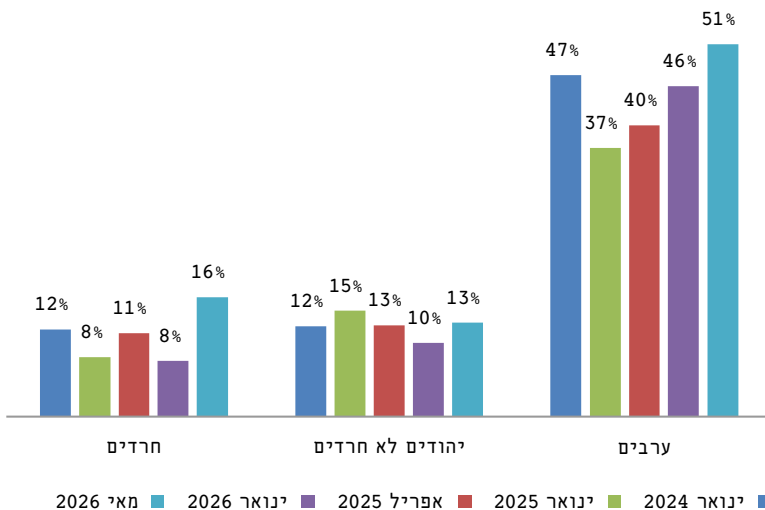
מנגד, 13% מהשכירים היהודים הלא חרדים מדווחים על ירידה בהיקף המשרה, גבוה מעט ביחס לסקר ינואר 2026 (10%), אך דומה לרמות שנרשמו בשנים הקודמות.

גם בקרב השכירים החרדים נרשמה החמרה בסקר הנוכחי, כאשר שיעור המדווחים על ירידה בהיקף המשרה עלה ל-16%, לעומת 8% בלבד בסקר ינואר 2026 ו-11%-12% בסקרים המוקדמים יותר. עם זאת, שיעור זה עדיין נמוך משמעותית מזה שנרשם בקרב השכירים הערבים.

ממצאים אלו מחדדים כי הפגיעה המתמשכת בתעסוקה בקרב שכירים מתרכזת בעיקר באוכלוסייה הערבית, בעוד שבקרב האוכלוסייה היהודית, ובפרט בקרב יהודים לא חרדים, נרשמה יציבות יחסית לאורך התקופה. עם זאת, אין בכך כדי להמעיט מחומרת המצב גם בקרב האוכלוסייה היהודית, שכן אף שחלפו יותר משנתיים וחצי מאז 7 באוקטובר 2023, עדיין 13% מהשכירים היהודים הלא חרדים מדווחים כי היקף משרתם נמוך בהשוואה למצב טרום-המלחמה.

תרשים 8

שיעור השכירים שעבדו טרום-המלחמה שדיווחו כי היקף המשרה שלהם ירד, לפי קבוצות אוכלוסייה וסקרים

נדגיש כי הפגיעה הבולטת בהיקף המשרה של השכירים הערבים בעקבות המלחמה מחייבת התייחסות מעמיקה. אנו מייחסים חשיבות רבה לשימור ולהרחבה של שילוב האוכלוסייה הערבית, שמהווה כ-21% משוק העבודה הישראלי.¹⁴ מקבלי ההחלטות האמונים על הנושא נדרשים לבנות תוכנית ממוקדת לסיוע לשילובם מחדש של הערבים שמצבם בשוק העבודה נפגע בעקבות המלחמה המתמשכת.

מניתוח לפי גיל עולה כי המבוגרים (+65) חווים את שיעור הפגיעה הגבוה ביותר בהיקף העבודה, ואחריהם הצעירים בגילי 20-24. 55% מבני קבוצת הגיל המבוגרת ביותר דיווחו בסקר הנוכחי, מאי 2026, כי היקף התעסוקה שלהם ירדו בהשוואה למצב טרום-מלחמת חרבות ברזל, לצד כ-38% מהצעירים בגילי 20-24, וזאת לעומת כ-25% בקבוצת הגיל האחרות.

14 ראו המכון הישראלי לדמוקרטיה (2023). [שנתון החברה הערבית של המכון הישראלי לדמוקרטיה - 2023](#). השנתון מתבסס על נתוני הלמ"ס.

ממצאים אלו משקפים החמרה חריגה במיוחד בקרב בני 65+, כאשר בסקר הקודם (ינואר 2026) עמד שיעור המדווחים על ירידה בהיקף התעסוקה על 27% בלבד. מנגד, בקרב הצעירים בגילי 20-24 נרשמה יציבות יחסית, לאחר שבסקר הקודם עמד שיעור זה על 37%, בדומה לרמה שנמדדה בסקר הנוכחי (תרשים 9). שיעור הפגיעה הגבוה בקרב המבוגרים קשור לכך שחלק משמעותי מהם בסקר זה עובדים כעצמאים, אשר כאמור נפגעו בצורה חמורה יותר משכירים.

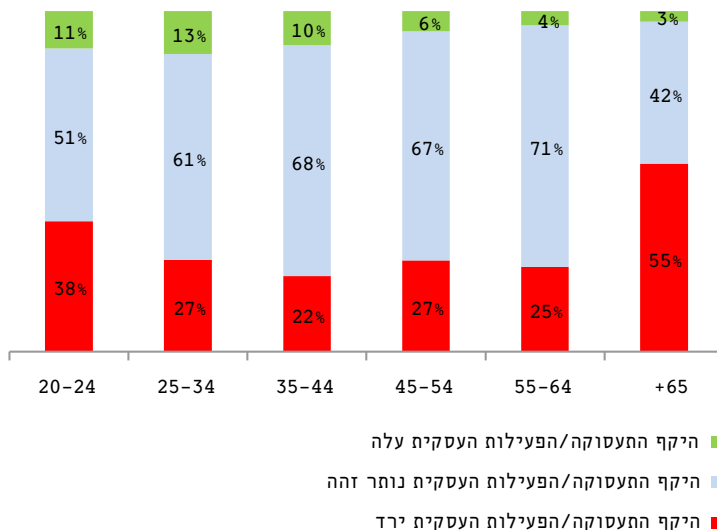
שיעור הפגיעה הגבוהה יחסית בהיקף העבודה של הצעירים קשור ככל הנראה בעובדה ששיעור גבוה מהם מועסקים בענפים הפגיעים יותר לאירועים ביטחוניים, כגון בילוי, תיירות, תרבות ופנאי (תרשים 14), וכן במשרות זמניות שפעילותן מצטמצמת בתקופות משבר ואי־ודאות. עם זאת, ייתכן שיש קשר גם בין היותם במילואים בשיעורים גבוהים יחסית במהלך השנתיים וחצי החולפות לבין שיעור הפגיעה הגבוהה יותר בתעסוקה, בין של אנשי ונשות המילואים עצמם או של בנות או בני זוגם.

ראוי לציין כי בבחינת היקף הפגיעה לפי קבוצות צעירים יהודים וערבים עולה פער ניכר. בקרב הצעירים הערבים 66% דיווחו על פגיעה בהיקף העבודה, לעומת 35% בלבד בקרב הצעירים היהודים. עם זאת, גם שיעור זה בקרב הצעירים היהודים אינו מבוטל, והוא גבוה מזה שנרשם בכלל קבוצות הגיל, מלבד קבוצת הגיל המבוגרת ביותר, דבר המלמד כי קבוצת הצעירים בכללותה חשופה יותר לפגיעה תעסוקתית בהשוואה לשאר האוכלוסייה.

בהשוואה לסקר ינואר 2026, נרשמה החמרה במצבם של בני 25-34, כאשר שיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה עלה מ־17% בינואר 2026 ל־27% בסקר הנוכחי (מאי 2026). מנגד, בקרב בני 45-54 לא נרשם שינוי משמעותי, ושיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה נותר יציב יחסית, כ־27% בשני הסקרים (תרשים 9).

תרשים 9

השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של השכירים והפעילות העסקית של העצמאים שעבדו טרום-המלחמה, לפי קבוצות גיל

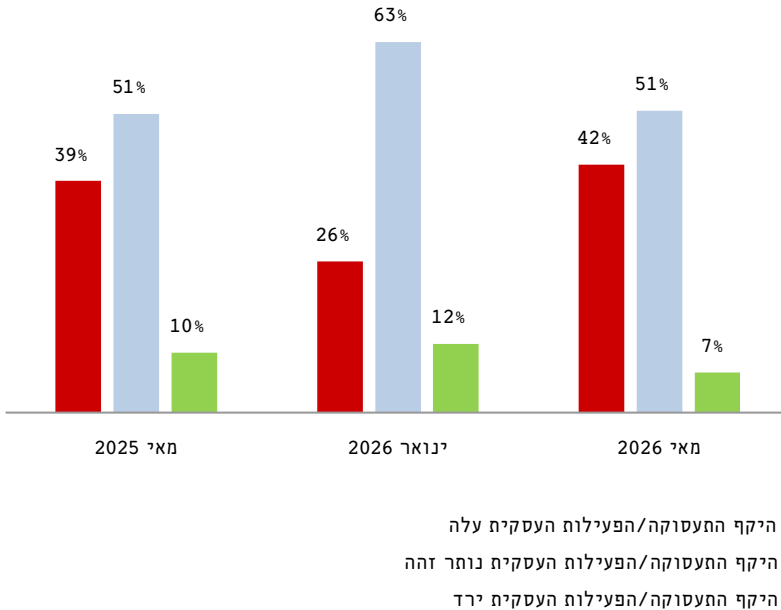

מניתוח לפי מחוזות, מחצית מהמשיבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 (51%) דיווחו כי במועד המענה על הסקר היקף התעסוקה שלהם או היקף הפעילות העסקית, נותר ללא שינוי בהשוואה למצב שלפני 7 באוקטובר 2023, כ-42% דיווחו כי היקף התעסוקה או הפעילות העסקית שלהם ירד בעקבות מלחמת חרבות ברזל, וכ-7% ציינו כי היקף התעסוקה או הפעילות העסקית עלה. מבין מי שדיווחו כי היקף התעסוקה או הפעילות העסקית ירדו, שיעור הירידה הממוצעת עמד על 47% (תרשים 10).

בהשוואה לסקרים הקודמים, הסקר הנוכחי מתאפיין בהחמרה במצבם של המשיבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, כאשר נרשמה עלייה של 16 נקודות אחוז בשיעור המדווחים על ירידה בהיקף עבודתם ביחס לסקר הקודם – שנערך בינואר 2026, ועלייה של 4 נקודות אחוז ביחס לסקר מאי 2025. במקביל, נרשמה ירידה בשיעור המדווחים כי היקף עבודתם עלה, מ-10% בסקר מאי 2025 ו-12% בסקר ינואר 2026 ל-7% בלבד בסקר הנוכחי. ממצאים אלו מצביעים על החמרה במצבם התעסוקתי של המשיבים שפוננו ב-7 באוקטובר 2023, כאשר חלק משמעותי מהם ממשיכים להתמודד עם פגיעה מתמשכת גם בחלוף יותר משנתיים וחצי פרוץ המלחמה.

תרשים 10

השפעת מלחמת חרבות ברזל על היקף המשרה/הפעילות העסקית של תושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, בהשוואה למצב טרום המלחמה, לפי סקרים

בפילוח המדגם הארצי לפי מחוזות נמצא כי 44% מהמשיבים מיישבי הצפון שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 (ושבו כאמור לבתיהם עד יוני 2025) ו-40% מהמשיבים מיישבי הדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 (ורובם שבו עד קיץ 2024) מדווחים על ירידה בהיקף המשרה או הפעילות העסקית, לעומת 28% בכלל המדגם (תרשים 11). אך שעקב מיעוט תצפיות בקבוצת משיבי הצפון שפוננו לא ניתן לקבוע כי פער זה מובהק סטטיסטית, יתר ממצאי הסקר, כפי שנפרט בהמשך, יחזקו את ההנחה שמדובר בפער ממשי.

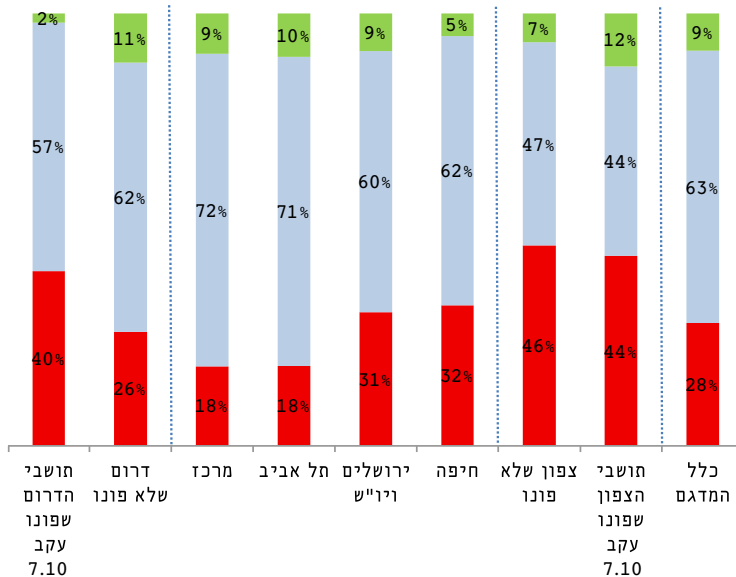
בנוסף, הפגיעה בהיקף העבודה בולטת במיוחד בקרב תושבי הצפון שלא פונו מבתיהם לאחר אירועי 7 באוקטובר 2023, והיא אף גבוהה אף מזו שנרשמה בקרב המשיבים שפוננו. מעל שנתיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, 46% מתושבי מחוז הצפון שלא פונו

עדיין מדווחים על ירידה בהיקף המשרה או הפעילות העסקית. אחריהם ניצב מחוז חיפה, שבו 32% מהתושבים מדווחים על פגיעה בהיקף העבודה. כל זאת בהשוואה לשיעורים נמוכים בהרבה, 18% עד 26% בלבד, במחוזות מרכז, תל אביב ודרום (שלא פונו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023). פילוח זה מצביע על פגיעה תעסוקתית חריגה בצפון (תרשים 11).

עוד נמצא כי העצמאים והפריילנסרים במחוז צפון (כולל המשיבים שפונו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023), נפגעו מהמלחמה יותר מהשכירים, וגם יותר מעצמאים באזורים אחרים. רוב העצמאיים והפריילנסרים מקרב תושבי הצפון וחיפה, 72% מהם, דיווחו על ירידה בפעילות העסקית בעקבות המלחמה, לעומת 32% בקרב השכירים. שיעור זה אף גבוה בהשוואה לשיעור העצמאים המדווחים על פגיעה בכלל המדגם, שעמד על כ-64%.

ממצא זה, בחלוף מעל לשנתיים וחצי מפרוץ המלחמה, ממחיש את הפגיעות היתרה של העצמאים ונותן חיזוק נוסף לצורך הבוער בהסדרת רשת ביטחון סוציאלית בעיתות משבר, שתהיה קבועה, מוסדרת וידועה מראש גם לעצמאים, דומה לכלים הקיימים עבור שכירים, כמו חל"ת ודמי אבטלה. ממצא זה מתכתב עם ההמלצות שעלו במחקר של המכון הישראלי לדמוקרטיה – "מנגנוני תמיכה בעצמאים בעיתות משבר"¹⁵. המחקר הצביע על הצורך בהקמת תשתית קבועה לרשת ביטחון סוציאלית לעצמאים בשעת משבר, דומה למודלים הקיימים במדינות שונות באירופה.

11 חרשים
השפעת המלחמה על היקף המשרה/הפעילות בהשוואה למצב טרום המלחמה, לפי מחוז

■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית עלה
■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית נותר זהה
■ היקף התעסוקה/הפעילות העסקית ירד

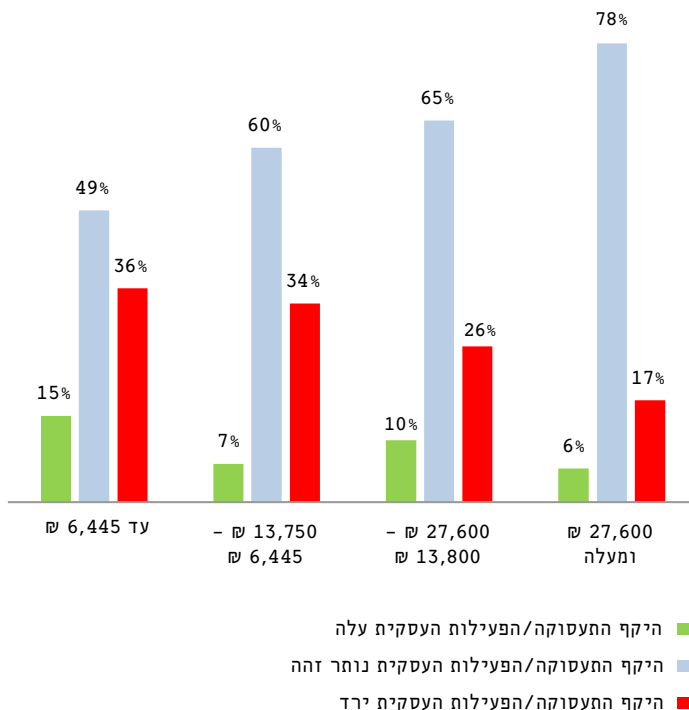
מניתוח לפי רמות הכנסה, כפי שהיו לפני המלחמה, עולה כי הפגיעה בהיקף העבודה (היקף התעסוקה או הפעילות העסקית של עצמאים) פוחת באופן עקבי ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר. בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,445 ש"ח (שכר המינימום נכון לאפריל 2026)¹⁶ שיעור המדווחים על ירידה בהיקף העבודה עומד על 36%, ואילו בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 27,600 ש"ח, שיעור זה יורד ל-17% בלבד. במקביל, שיעור המדווחים כי היקף העבודה נותר ללא שינוי (כלומר שלא נפגעו בעקבות המלחמה)

עולה באופן ברור עם העלייה בהכנסה, מ-49% בקבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר ל-78% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר (תרשים 12).

כצפוי, ברוב קבוצות השכר חלה עלייה בשיעור המדווחים על הרעה במצבם בהשוואה לסקרים קודמים. עם זאת, ממצא מעניין הוא שגם בקרב קבוצות השכר הגבוהות ביותר נרשמה החמרה יחסית במצב התעסוקתי. כך, בקרב המשתכרים מעל 27,600 ש"ח עלה שיעור המדווחים כי היקף העבודה שלהם ירד מ-14% בסקר ינואר 2026 ל-17% בסקר הנוכחי. באופן דומה, בקרב המשתכרים בין 13,800 ל-27,600 ש"ח עלה שיעור זה מ-21% ל-25%.

כתמונת מראה, נרשמה ירידה חדה גם בשיעור המדווחים כי היקף המשרה או הפעילות העסקית שלהם עלה. בקרב המשתכרים מעל 27,600 ש"ח ירד שיעור זה מ-13% בסקר ינואר 2026 ל-6% בלבד בסקר הנוכחי. ממצאים אלו עשויים להעיד כי הפגיעה הכלכלית והעסקית של מבצע שאגת הארי משפיעה גם על עובדים בעלי הכנסות גבוהות.

תרשים 12
השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של שכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, לפי קבוצות הכנסה

בניתוח לפי תחומי תעסוקה נמצא כי שיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר בהיקף העבודה (התעסוקה של שכירים או הפעילות העסקית של עצמאים) נרשמו בקרב עובדים במקצועות התיירות, הבילוי והפנאי, כאשר 58% דיווחו על ירידה בהיקף עבודתם בעקבות המלחמה, לעומת 33% שדיווחו כי היקף עבודתם לא השתנה ורק 9% שדיווחו על עלייה בהיקף העבודה. גם בקרב עובדים במקצועות הבניין והחקלאות נרשמה פגיעה גבוהה במיוחד, עם 49% שדיווחו על ירידה בהיקף עבודתם (תרשים 13).

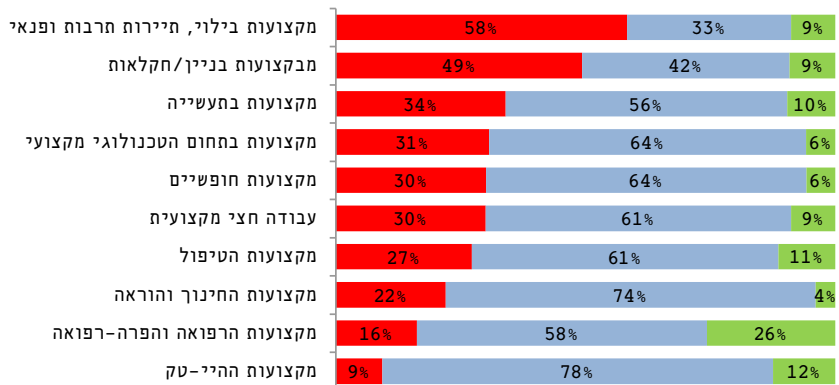
במקצועות התעשייה, החינוך וההוראה, המקצועות החצי-מקצועיים והמקצועות החופשיים נרשמו שיעורי פגיעה מתונים יותר, כאשר כ-30%-34% דיווחו על ירידה בהיקף העבודה, לצד רוב של כ-55%-64% שדיווחו כי היקף העבודה לא השתנה. במקצועות

הטיפול נרשם שיעור גבוה יחסית של פגיעה בהיקף העבודה (27%), אך גם שיעור גבוה יחסית של מדווחים על עלייה בהיקף (11%), דבר שעשוי להעיד על שונות גבוהה בתוך הענף עצמו.

מנגד, מקצועות הרפואה והפרה-רפואה ומקצועות ההיי-טק הציגו את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר. בקרב מקצועות הרפואה והפרה-רפואה רק 16% דיווחו על ירידה בהיקף עבודתם, בעוד ש-26% דיווחו על עלייה בהיקף העבודה – השיעור הגבוה ביותר מכלל תחומי התעסוקה. ממצא זה מובן לאור הצורך הגובר בשירותים רפואיים ובכוח אדם רפואי בתקופות חירום. בתחום ההיי-טק נרשם שיעור הפגיעה הנמוך ביותר בכלל הענפים, כאשר רק 9% דיווחו על ירידה בהיקף עבודתם ו-78% דיווחו כי היקף עבודתם לא השתנה.

תרשים 13

השפעת המלחמה על היקף התעסוקה של השכירים והפעילות העסקית של העצמאים שעבדו טרום-המלחמה, לפי תחום עיסוק

- היקף התעסוקה/הפעילות העסקית ירד
- היקף התעסוקה/הפעילות העסקית נותר זהה
- היקף התעסוקה/הפעילות העסקית עלה

3. השפעה על השכר או על הכנסה מהעסק של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה

בהמשך הסקר הנשאלים התבקשו להתייחס להשפעת המלחמה על הכנסתם האישית הממוצעת. חשוב להבהיר כי "הכנסה אישית" כאן היא שכר של עובדים שכירים או הכנסה מעסק עבור עצמאים.

כאשר נשאלו הנדגמים בסקר על הכנסתם האישית עלה כי 51% לא חוו שינוי בהכנסתם האישית בעקבות מלחמת חרבות ברזל שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, כ-31% מדווחים כי גם נכון להיום הכנסתם נמוכה בהשוואה למצב טרום המלחמה, כ-2% דיווחו כי אין להם הכנסה כלל, וכ-15% רשמו גידול בהכנסתם (תרשים 14).

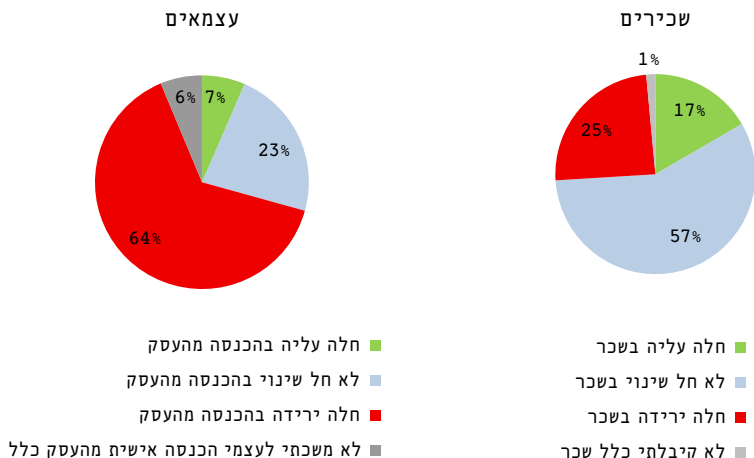
גם כאן עולה הבדל בין מצבם של השכירים לבין זה של העצמאים. מרבית השכירים (57%) דיווחו כי לא חל שינוי בשכרם בעקבות המלחמה, 17% ציינו כי שכרם אף עלה, ואילו 25% דיווחו על ירידה בשכרם, בשיעור ירידה ממוצע של 34%. כ-1% בלבד מהשכירים ציינו כי אין להם כלל הכנסה (תרשים 9).

לעומתם, בקרב העצמאים התמונה קשה הרבה יותר: רובם (64%) מדווחים על ירידה בהכנסתם האישית מהעסק ביחס להכנסתם הממוצעת לפני המלחמה, וגם שיעור הירידה בהכנסה בולט לרעה ועומד במוצע על כ-47%. יתרה מזו, 6% מהעצמאים ציינו כי אין להם כלל הכנסה מהעסק, לעומת 1% בלבד בקרב השכירים. כמו כן, רק 23% מהעצמאים דיווחו כי לא חל שינוי בהכנסתם האישית מהעסק בהשוואה לתקופה שלפני המלחמה, וכ-7% מהם רשמו גידול בהכנסתם, שיעור נמוך משיעור השכירים שדיווחו כך (17%) (תרשים 14).

אף שמדובר בדיווחים סובייקטיביים על רמת ההכנסה, הפער בין שכירים לעצמאים בולט. הנתונים מצביעים על כך שגם למעלה משנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל, רוב העצמאים, טרם שבו לרמת ההכנסה שאפיינה אותם לפני המלחמה.

14 חרשים

השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, בחלוקה לשכירים ולעצמאים*

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?
  - עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?
- בהשוואה לסקרים הקודמים, שנערכו בינואר 2024, ינואר 2025, אפריל 2025 וינואר 2026, נרשמה עלייה עקבית בשיעור המשיבים שדיווחו כי הכנסתם עלתה: מ-6% בינואר 2024, ל-11% באפריל 2025, ל-13% בינואר 2026 ועד ל-15% בסקר הנוכחי (מאי 2026). ראוי לציין כי עלייה בהכנסה לאורך זמן אינה מפתיעה כשלעצמה, שכן מבנה שוק העבודה מאופיין בכך שעם השנים מצטברים ותק, ניסיון וקידום מקצועי, המתבטאים לרוב בעלייה בשכר. בהתאם לכך, ניתן היה לצפות כי רוב המשיבים ידווחו על עלייה בהכנסתם, או לכל הפחות על היעדר ירידה. עם זאת, העובדה שגם יותר משנתיים וחצי פרוץ מלחמת

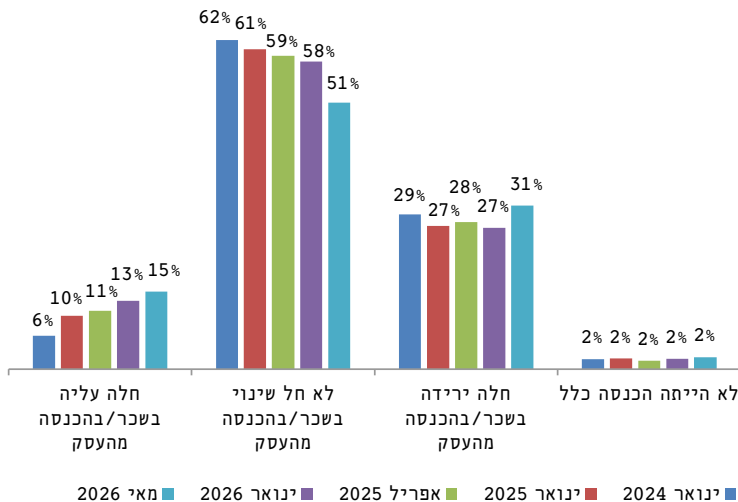
חברות ברזל כ-85% מהמשיבים מדווחים כי הכנסתם לא עלתה, מצביעה על פגיעה כלכלית מתמשכת ועל קיבאון משמעותי ביכולת ההתאוששות הכלכלית של משקי הבית.

עלייה זו התרחשה לצד ירידה בשיעור המדווחים כי לא חל שינוי בהכנסתם, שירד ל-51% בסקר הנוכחי, לעומת 58% בסקר ינואר 2026 ו-59% בסקר אפריל 2025. שיעור המשיבים שדיווחו כי אין להם הכנסה כלל נותר יציב יחסית ועמד על 2% (תרשים 15).

עם זאת, במקביל לעלייה בשיעור המדווחים על עלייה בהכנסה, נרשמה גם החמרה בשיעור המדווחים על ירידה בהכנסתם, שעלה ל-31% בסקר הנוכחי, לעומת כ-27%-29% בכלל הסקרים הקודמים. ממצאים אלו עשויים להעיד על התרחבות הפערים הכלכליים בין משקי בית, כאשר לצד קבוצות שחוו התאוששות ואף שיפור בהכנסותיהן, נותר חלק משמעותי מהציבור המתמודד עם פגיעה כלכלית מתמשכת.

15 תרשים

השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי סקרים*

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?

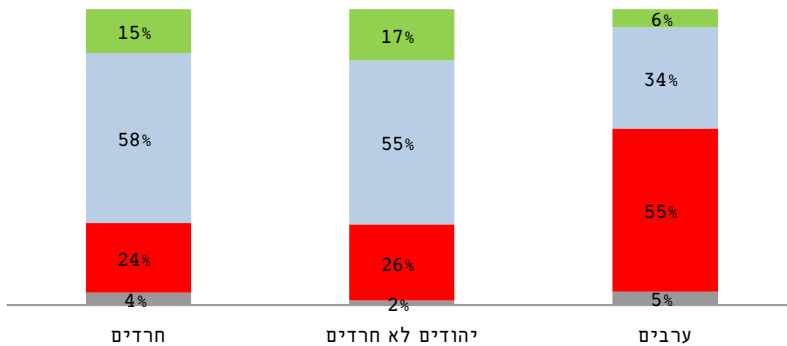
• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

ממצא מטריד נוסף שחוזר ועולה מהסקר הוא מידת הפגיעה החריגה בהכנסתם של עובדים ערבים (שכירים ועצמאים), הגבוהה במידה ניכרת מזו של העובדים היהודים. 55% מהערבים שעבדו ערב מלחמת חרבות ברזל מדווחים על ירידה בהכנסתם האישית בעקבות המלחמה (ירידה ממוצעת של 48%), לעומת 26% מהיהודים הלא-חרדים (ירידה ממוצעת של 35%) וכ-24% מהחרדים העובדים (ירידה של 27%), שחלקם באוכלוסייה ובסקר קטן ביותר. נוסף על כך, שיעור המדווחים על גידול בהכנסתם לעומת המצב טרום-המלחמה נמוך יחסית בקרב הערבים העובדים: 6% לעומת כ-17% בקרב היהודים הלא-חרדים ו-15% מהחרדים. כמו כן, שיעור הערבים שדיווחו כי אין להם הכנסה כלל (5%) גבוהה משיעור היהודים הלא-חרדים (2%) (תרשים 16).

נציין כי אף על פי שמדובר במספר תצפיות נמוך יחסית, מצטיירת מגמה שלפיה גם בקרב האוכלוסייה הערבית הפגיעה שחוו העצמאים הייתה קשה בהשוואה לשכירים: כ-78% מהעצמאים הערבים מדווחים על ירידה בהכנסתם מהעסק בהשוואה לתקופת טרום-המלחמה, לעומת כ-50% מהערבים השכירים שדיווחו על פגיעה בשכרם, ולעומת כ-31% מכלל האוכלוסייה היהודית העובדת שדיווחו על פגיעה בהכנסתם. מרבית היהודים העובדים הצליחו לשמור על רמת הכנסה הדומה לזו שנרשמה לפני המלחמה (כ-56%), בעוד שבקרב הערבים שיעור המדווחים על כך נמוך יותר (34%) ואינו עולה על שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה.

16 חרשים

השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות אוכלוסייה

- חלה עליה בשכר/בהכנסה מהעסק
- לא חל שינוי בשכר/בהכנסה מהעסק
- חלה ירידה בשכר/בהכנסה מהעסק
- לא הייתה הכנסה כלל

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

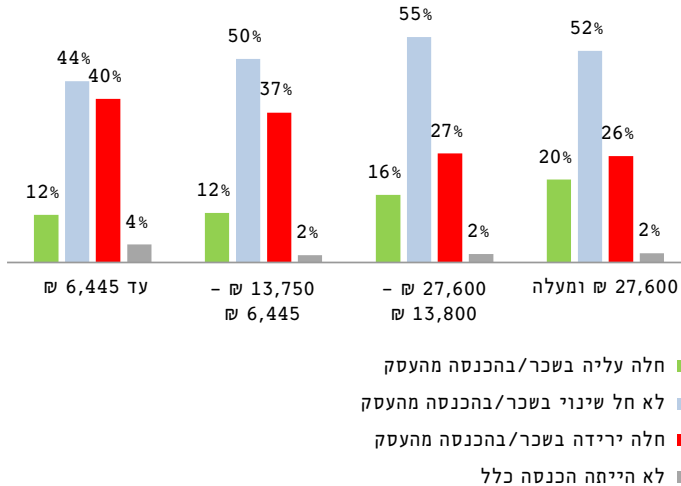
מניתוח לפי רמות ההכנסה טרם פרוץ מלחמת חרבות ברזל עולה כי שיעור הפגיעה בהכנסה פוחת ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר. בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,445 ש"ח, שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה עומד על 40%. לעומת זאת, בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 27,600 ש"ח, שיעור זה יורד ל-26%. נוסף על כך, שיעור

המדווחים כי אין להם הכנסה כלל בקבוצת השכר הנמוכה ביותר גבוהה ועומד על 4%, לעומת 2% בשאר קבוצות ההכנסה. (תרשים 17).

כמו כן, שיעור המדווחים כי הכנסתם לא השתנתה בעקבות המלחמה עולה ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר, מ-44% בקבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר ל-53% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר. במקביל, שיעור המדווחים על עלייה בהכנסה גדל גם הוא עם רמת ההכנסה, ועומד על 20% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, לעומת 12% בלבד בקבוצת ההכנסה הנמוכה. דפוס זה מצביע על כך שבעלי הכנסות גבוהות נהנים מיציבות כלכלית גבוהה יותר, וחלקם אף הצליחו לשפר את מצבם הכלכלי במהלך התקופה, בעוד שבעלי הכנסות נמוכות חוו פגיעה משמעותית יותר בעקבות המלחמה.

עם זאת, חשוב להדגיש כי גם בקרב קבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר נרשמה החמרה משמעותית במצבם בסקר הנוכחי. בעוד שבסקר ינואר 2026 עמד שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה על 15% בלבד, בסקר הנוכחי עלה שיעור זה ל-27%, פער של 12 נקודות אחוז. במקביל, שיעור המדווחים על עלייה בהכנסה ירד מ-22% בינואר 2026 ל-20% בסקר הנוכחי. ממצאים אלו מראים כי אף שקבוצות השכר הגבוהות נהנות באופן יחסי מיציבות כלכלית גבוהה יותר, המלחמה בכלל ומבצע שאגת הארי בפרט השפיעו בצורה ניכרת גם עליהן, ומעידים כי הפגיעה הכלכלית התרחבה מעבר לקבוצות הפגיעות ביותר בלבד.

17 תרשים
השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות הכנסה*

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

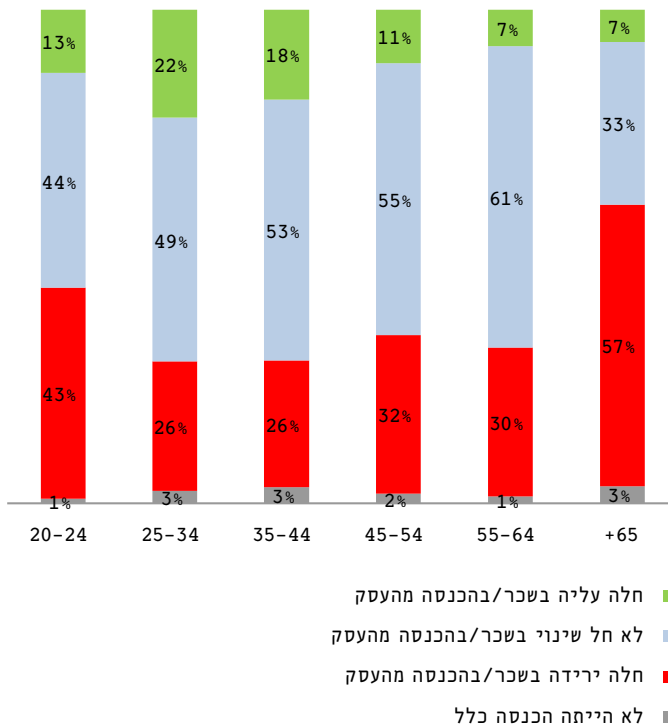
בחלוקה לפי גיל נראה כי הנפגעים העיקריים היו המבוגרים (+65) עם 57% המדווחים על פגיעה בהכנסתם בשיעור ממוצע של 47% ועוד 3% המדווחים כי לא הייתה להם הכנסה כלל. אחריהם קבוצת הצעירים ביותר (בני 20-24) הם הקבוצה שדיווחה על שיעורי הפגיעה בהכנסה הגבוהים ביותר כאשר כ-44% מהם דיווחו כי אין להם הכנסה כלל או שחלה ירידה בהכנסתם, בהשוואה למצב טרום המלחמה, לעומת 29%-34% ביתר קבוצות הגיל. ממוצע הפגיעה בהכנסתם למי שדיווח שהכנסתו אישית ירדה בגילי 20-24 עומדת

על 44%. ממצאים אלו מתיישבים עם הדיווחים בדבר פגיעה בהיקפי המשרה, גם שם בלטה לרעה קבוצת גיל זו (תרשים 18).

שיעור הפגיעה הגבוה יחסית בהכנסתם של הצעירים קשור, כאמור, לשיעור הגבוה של העובדים בעבודות זמניות או בענפים פגיעים בתקופות משבר (בילוי, תיירות תרבות ופנאי) וכן לאור שיעור המשרתים במילואים בגילים האלה וההשלכות של הדבר גם על בני/בנות הזוג.

תרשים 18

השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות גיל

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?

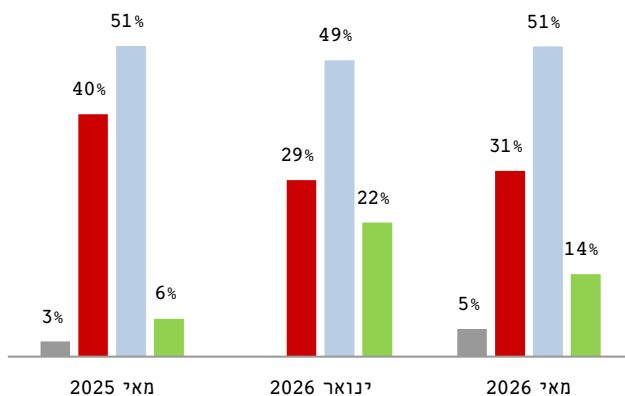
• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בבחינה לפי מחוזות, כמחצית (51%) מהתושבים שפנו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 דיווחו כי הכנסתם האישית (משכר או מהעסק) נותרה ללא שינוי בהשוואה למצב שלפני מלחמת חרבות ברזל, וכ־31% דיווחו כי הכנסתם ירדה, עם שיעור ירידה בממוצע של 43%. בנוסף, עוד כ־5% דיווחו כי לא הייתה להם הכנסה כלל, וכ־14% ציינו כי הכנסתם האישית עלתה בהשוואה לרמתה לפני המלחמה (תרשים 19).

בהשוואה לסקר שנערך לפני שנה, במאי 2025, נרשם שיפור במצבם של התושבים שפנו, שהתבטא בירידה של כ־5% נקודות אחוז בשיעור המדווחים כי הכנסתם נפגעה בעקבות המלחמה (ירדה או לא הייתה כלל), לצד עלייה של כ־8% נקודות אחוז בשיעור המדווחים כי חלה עלייה בהכנסתם. עם זאת, בהשוואה לסקר ינואר 2026 נרשמה הידרדרות במצבם, עם גידול של 7 נקודות אחוז בשיעור המדווחים על פגיעה בהכנסתם וירידה של 8 נקודות אחוז בשיעור המדווחים על עלייה בהכנסה. ממצא זה מצביע על כך שלמבצע שאגת הארי היו השפעות משמעותיות על אוכלוסיית התושבים שפנו. למרות מגמת השיפור ביחס לסקר שנערך לפני שנה, התמונה הכוללת מדאיגה: גם כעבור כשנתיים וחצי מאז תחילת המלחמה, מעל לשליש מהתושבים שפנו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 ממשיכים לדווח על פגיעה בהכנסתם ואף על העמקת הפגיעה בהם.

19 תרשים

השפעת המלחמה על שכר/הכנסה האישיה מהעסק של החושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, לפי סקרים

- חלה עליה בשכר/בהכנסה מהעסק
- חלה עליה בשכר/בהכנסה מהעסק
- חלה ירידה בשכר/בהכנסה מהעסק
- לא הייתה הכנסה כלל

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישיה מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בהשוואה לסקר ינואר 2026, שהתקיים כחודשיים בלבד לפני מצבע שאגת הארי, נרשמה הידרדרות במצבם של תושבי הדרום והצפון שפוננו עקב 7 באוקטובר 2023. בקרב תושבי הדרום שפוננו עלה שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה האישיה (ירידה בהכנסה או היעדר הכנסה כלל) מ-23% בסקר ינואר 2026 ל-34% בסקר מאי 2026. מגמה דומה נרשמה גם

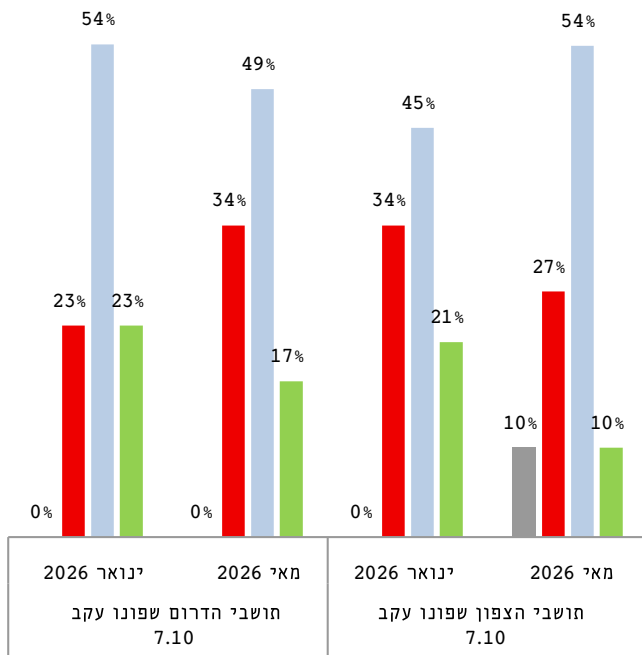
בקרב תושבי הצפון שפוננו, כאשר שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה עלה מ־34% ל־37% בתקופה זו. בנוסף, בולטת במיוחד העלייה בשיעור המדווחים כי לא הייתה להם כלל הכנסה, אשר עלה מ־0% בסקר הקודם ל־10% בקרב תושבי הצפון שפוננו בסקר הנוכחי. ממצאים אלו מצביעים על החמרה במצבם הכלכלי של התושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, ועל כך שהפגיעה הכלכלית בקרב אוכלוסיות אלו נותרה משמעותית גם בחלוף כשנתיים וחצי מאז פרוץ המלחמה (תרשים 20).

מהשוואת הנתונים בין תושבי הדרום לתושבי הצפון שפוננו בעקבות אירועי 7 באוקטובר 2023 עולה כי הפגיעה בהכנסה האישית חמורה יותר בקרב תושבי הצפון שפוננו: 37% מהם דיווחו על פגיעה בהכנסתם, לעומת 34% בקרב תושבי הדרום שפוננו. בנוסף, מתוך תושבי הצפון שפוננו שדיווחו על פגיעה בהכנסה, 10% ציינו כי לא הייתה להם כלל הכנסה, בעוד שבקרב תושבי הדרום שפוננו אף אחד מהמשיבים לא דיווח על היעדר הכנסה מוחלט.

מצבם של תושבי הדרום שפוננו בעקבות אירועי 7 באוקטובר 2023 דומה יחסית לזה של כלל המדגם. פער זה נובע, בין היתר, מכך שתושבי הדרום שבו לבתייהם כבר במהלך 2024, בעוד שתושבי הצפון חזרו רק עד יוני 2025. בנוסף, תושבי קו העימות בצפון המשיכו להתמודד גם במהלך מבצע שאגת הארי עם לחימה מתמשכת מול לבנון, בניגוד לתושבי הדרום. עם זאת, מאחר שקבוצת המשיבים שפוננו כוללת מספר מצומצם יחסית של תצפיות, פערים אלו אינם מובהקים סטטיסטית ויש לפרשם בזהירות.

תרשים 20

השפעת המלחמה על שכר/הכנסה האישית מהעסק של החושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, לפי סקרים

- לא הייתה הכנסה כלל
- חלה ירידה בשכר/בהכנסה מהעסק
- לא חל שינוי בשכר/בהכנסה מהעסק

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

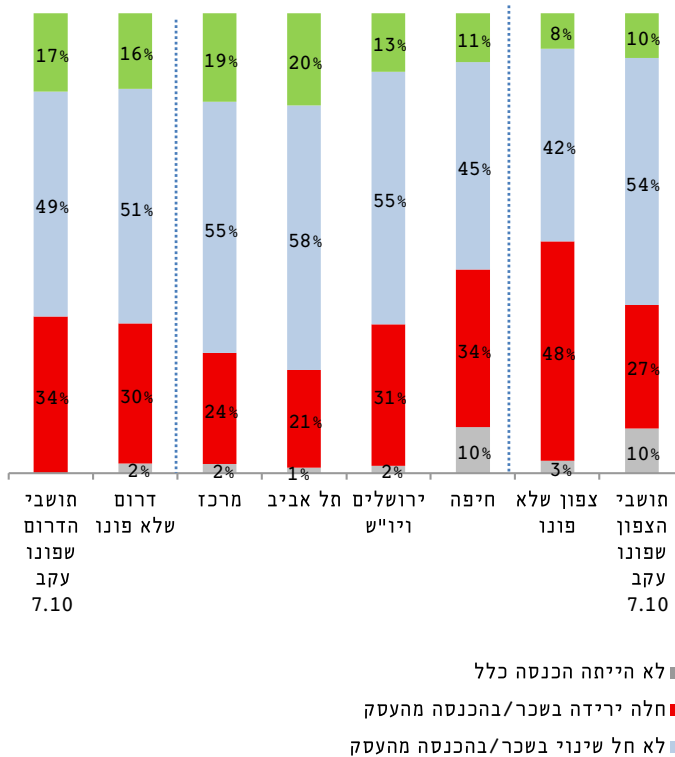
ממצא חמור אך יותר עולה מהניתוח לפי מחוזות: הן בקרב תושבי מחוז הצפון שלא פונו (51%) והן בקרב תושבי מחוז חיפה (44%) נרשמו שיעורי פגיעה בהכנסה הגבוהים אך מאלו שנרשמו בקרב תושבי הצפון שפונו ומאז כבר חזרו לצפון (37%). בנוסף, במחוז חיפה נרשם שיעור גבוה ביותר של משיבים שדיווחו כי אין להם כלל הכנסה (10%) (תרשים 21).

התמונה המטרידה של מצבם התעסוקתי והפינוסי של תושבי הצפון (גם אלו שפונו וגם אלו שלא), כפי שעולה מהסקר, מתיישבת עם ממצאי המחקר שערך איתמר יקיר ביולי 2024. המחקר, שבחן את ההשפעה ארוכת הטווח של פינוי יישובים על הכנסה ותעסוקה על בסיס מקרה הבוחן של מפוני גוש קטיף באוגוסט 2005, מצא, בין היתר, שאוכלוסיית תושבי גבול הצפון פגיעה יותר בהשוואה לתושבי גבול הדרום, בשל מאפייניה הדמוגרפיים, ובפרט לנוכח השיעור הגבוה יחסית של האוכלוסיות שזוהו במחקר כפגיעות במיוחד במצב של פינוי יישובים – מבוגרים ועצמאים. המחקר כלל ניתוח של מאפייני תושבי גבול הצפון לפני המלחמה (שנת 2022), וממנו עלה כי שיעור העצמאיים והמבוגרים באזור גבול הצפון היה גבוה בהשוואה לתושבי עוטף עזה (נספח 1 ו-2 בהתאמה), ובמיוחד נמצא שיעור גבוה של מבוגרים בצפון העוסקים בענף החקלאות (ענף מבוסס מקום, שנפגע פגיעה דרמטית במלחמה) (נספח 3). עוד נמצא במחקר כי בהשוואה ליישובי העוטף ביישובי גבול הצפון נמצא שיעור נמוך של בעלי השכלה אקדמית ושיעור גבוה יחסית של בעלי רמת שכר נמוכה (נספח 4).

יתרה מזו, מנתוני הלמ"ס לשנת 2022 עולה כי בצפון יש שיעור גבוה יותר של עצמאיים (נספח 5) – קבוצה שנמצאה גם היא כפגיעה יותר, הן לפי המחקר, הן לפי ממצאי המדגם הארצי של הסקר הנוכחי וקודמיו. השיעור הגבוה יחסית של עצמאיים באזור הצפון מסביר את הפגיעה החריגה בתעסוקה ובפעילות העסקית של תושבי הצפון, ובמיוחד של התושבים שלא פונו בהחלטת ממשלה ולכן לא היו זכאים למענקי הסיוע שניתנו למפונים. בהקשר הזה יש לציין את הדוח שפרסמו חוקרי המכון הישראלי לדמוקרטיה (גלעד בארי, רועי קנת פורטל ונדב פורת הירש, בליווי דפנה אבירם-ניצן) במאי 2025, שהתריע על פגיעותם הגבוהה של העצמאים והמליץ להנהיג רשת ביטחון סוציאלית סדורה שתיתן גם להם (בדומה לשכירים) מענה הולם בשעות משבר. המלצה זו, לו הייתה מיושמת, הייתה יכולה למתן, ולו במעט, את עוצמת הפגיעה באזור הצפון ולבלום את כדור השלג הנוכחי, שלא נעצר גם יותר משנתיים אחרי פרוץ מלחמת חרבות ברזל.

21 חרשים

השפעת המלחמה על השכר/הכנסה מהעסק, לפי מחוז

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

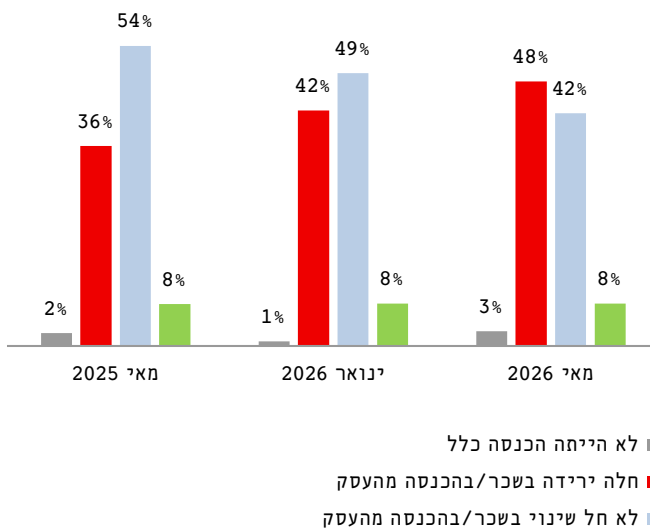
נוסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בהשוואה לסקרים קודמים, ברוב המחוזות נרשמה העמקה של הפגיעה בהכנסה. הפגיעה הגדולה ביותר נרשמה במחוז חיפה, במחוז הצפון שלא פונה ובירושלים ויו"ש. במחוז הצפון שלא פונה נרשם גידול בשיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה, מ-38% בסקר מאי 2025 ל-43% בסקר ינואר 2026 (כחודשיים לפני מבצע שאגת הארי) ועד 51% בסקר הנוכחי (מאי 2026), ללא שינוי בשיעור המדווחים כי הכנסתם גבוהה משהייתה לפני המלחמה. ממצא זה מדגיש את עומק הפגיעה הכלכלית בצפון, במיוחד בקרב תושבים שלא נכללו במעגל הסיוע הממשלתי (תרשים 22).

תרשים 22

השפעת המלחמה על שכר/הכנסה האישית מהעסק של תושבי מחוז צפון שלא פונו, לפי סקרים

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

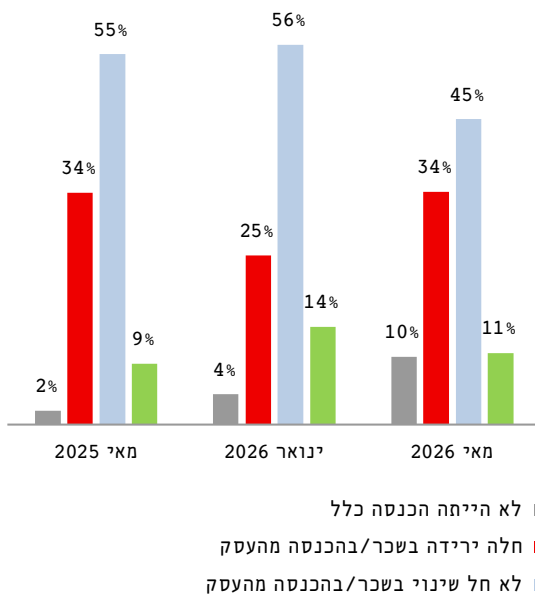
- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

במחוז חיפה נרשמה החמרה משמעותית ביחס לסקרים הקודמים: שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה עומד על 44%, עלייה של 8 נקודות אחוז ביחס למאי 2025 ושל 15 נקודות אחוז ביחס לטרומב מצע שאגת הארי (ינואר 2026). ממצא מדויק במיוחד הוא העלייה החדה בשיעור המדווחים כי לא הייתה להם כלל הכנסה, אשר הגיע בסקר זה ל-10%, בעוד שבסקרים הקודמים שיעור זה לא עלה על 4%. ממצאים אלו מדגישים כי מחוז חיפה נפגע בצורה משמעותית ממצע שאגת הארי ומהלחימה המתמשכת בגבול לבנון.

תרשים 23

השפעת המלחמה על שכר/הכנסה האישיה מהעסק של תושבי מחוז חיפה, לפי סקרים

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

מעניין כי בהשוואה לסקרים הקודמים נרשמה הידרדרות במצבם של תושבי מחוז ירושלים ויו"ש. בעוד שבסקר מאי 2025 כ-24% דיווחו על פגיעה בהכנסתם, ובסקר ינואר 2026 שיעור זה ירד ל-17%, בסקר הנוכחי (מאי 2026) הוא עלה ל-33%, שינוי מובהק ברווח סמך של 95%. במקביל, שיעור המדווחים כי הכנסתם לא השתנתה ירד מ-72% בינואר 2026 ל-55% בלבד בסקר הנוכחי. עם זאת, שיעור המדווחים על עלייה בהכנסה נותר יציב יחסית לאורך התקופה, סביב 11%-13%.

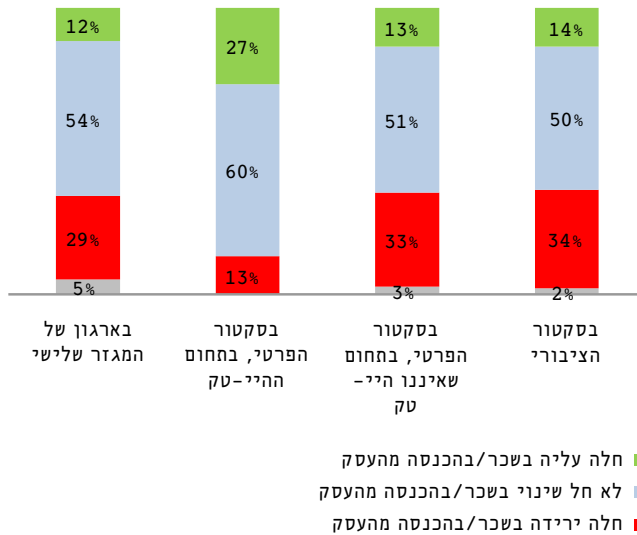
בניתוח לפי מגזר תעסוקה נמצא כי שיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר בהכנסה נרשמו בקרב עובדים במגזר הציבורי ובסקטור הפרטי שאיננו היי-טק כאשר בשניהם 36% דיווחו כי חלה פגיעה בהכנסתם בעקבות המלחמה, לעומת כ-50% שדיווחו כי הכנסתם לא השתנתה ו-14% שדיווחו על עלייה בהכנסה.

בקרב עובדים בארגון של המגזר השלישי נרשמה תמונה מעורבת יותר: 34% דיווחו על פגיעה בהכנסתם, 54% דיווחו כי הכנסתם לא השתנתה ו-12% דיווחו על עלייה בהכנסה. ראוי לציין כי שיעור המדווחים כי אין להם הכנסה כלל היה הגבוה ביותר בקבוצה זו (5%).

בקרב עובדים בתחום ההיי-טק נרשמה פגיעה מתונה יותר, כאשר רק 13% דיווחו על ירידה בהכנסתם, לצד 60% שדיווחו כי הכנסתם לא השתנתה ו-27% שדיווחו על עלייה בהכנסה – השיעור הגבוה ביותר מבין כלל המגזרים. ממצא זה משקף את האיתנות היחסית של ענף ההיי-טק גם בתקופות חירום, ככל הנראה בזכות יציבות תעסוקתית גבוהה, אפשרות רחבה לעבודה מרחוק והמשך ביקוש לשירותי הענף (תרשים 24).

תרשים 24

השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי סקטור

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בפילוח לפי תחומי עיסוק נמצא שיעור גבוה במיוחד שדיווחו כי אין להם הכנסה כלל או שחוו ירידה בהכנסתם האישית – במקצועות הביולוגיה, התיירות, התרבות והפנאי (68%) ובמקצועות הבניין והחקלאות (54%) (תרשים 16). הפגיעה המדווחת בהכנסתם של העובדים במקצועות הללו מתיישבת עם הדיווחים על פגיעה בהכנסתם של הצעירים והערבים, וכן עם המציאות בתקופת המלחמה, שבמהלכה ענפים אלו ניצבים במוקד הפגיעה בפעילות העסקית, וחלקם אף הושבתו בחלק ניכר מהזמן או במהלך כל התקופה.

מנגד, השיעור הגבוה יחסית של המדווחים על פגיעה בהכנסתם האישית מעבודה במקצועות הטיפול (35%) מעלה סימני שאלה (תרשים 25). מדובר בתחומים אשר בתקופת מלחמה היה ניתן לצפות להם ביקוש להם דווקא יגדל, במטרה לתת מענה לצרכים המתרחבים בשטח.

במקצועות הרפואה והפרה-רפואה נמצא שיעור נמוך יחסית של מדווחים על פגיעה בהכנסתם (24%). אף שמדובר בשיעור נמוך יחסית לענפים אחרים, הוא עדיין גבוה באופן שמעורר שאלות, שכן בתקופות חירום המאופיינות בעומסים חריגים ובעלייה במספר הנפגעים היה ניתן לצפות לעלייה רחבה יותר בהיקף העבודה ובהכנסות בענפים אלו.

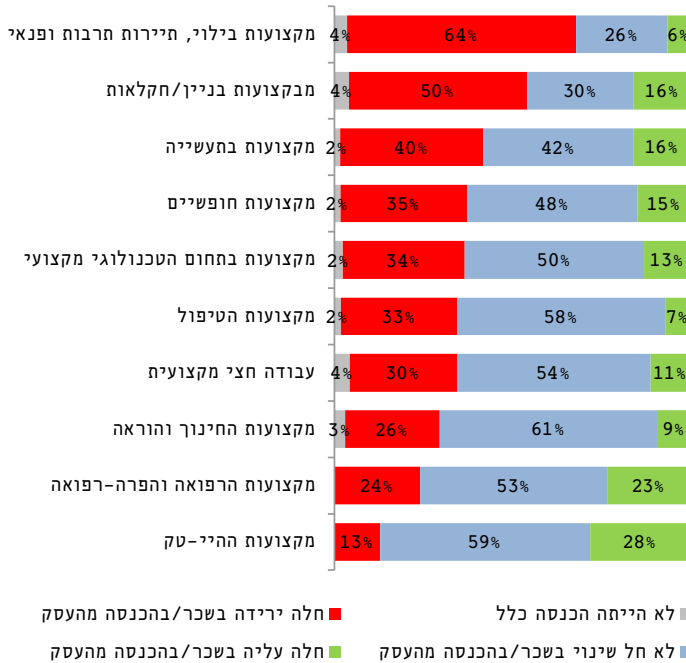
לעומת זאת, בתחום ההיי-טק נרשם השיעור הנמוך ביותר של מדווחים על פגיעה בהכנסתם (13%) ובמקביל נרשם שיעור הגבוה ביותר של משיבים שדיווחו כי הכנסתם עלתה (28%). ממצא זה משקף את האיתנות היחסית שהפיגין ענף ההיי-טק גם בתקופות חירום, ככל הנראה בזכות יציבות תעסוקתית גבוהה יותר, אפשרות רחבה לעבודה מרחוק ותלות נמוכה יחסית בפעילות הפיזית השוטפת של המשק.

בדומה לממצאים הקודמים שעלו בסקר זה, גם כאן נרשמה בחלק מהענפים החמרה בשיעור המדווחים כי הכנסתם נפגעה בעקבות המלחמה. כך, בקרב העובדים במקצועות הבילוי, התיירות והפנאי עלה שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה מ-47% בסקר ינואר 2026 ל-68% בסקר הנוכחי. גם במקצועות החופשיים נרשמה החמרה, כאשר 37% דיווחו על פגיעה בהכנסתם, לעומת 28% בלבד בסקר ינואר 2026. בנוסף, גם בקרב מקצועות הרפואה והפרה-רפואה נרשמה החמרה, כאשר שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה עלה מ-14% בינואר 2026 ל-24% בסקר הנוכחי.

עם זאת, במקצועות הבניין והחקלאות, במקצועות הטיפול ובמקצועות התעשייה לא נרשם שינוי משמעותי ביחס לסקר הקודם. מנגד, במקצועות החינוך וההוראה נרשם דווקא שיפור מסוים, כאשר שיעור המדווחים כי הכנסתם נפגעה ירד מ-36% בסקר ינואר 2026 ל-29% בסקר הנוכחי.

25 חרשים

השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי תחומי עיסוק

* ממוצע חודשי נכון למאי 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

נוסח השאלות:

• שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?

• עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בסקר הנוכחי הוספנו שאלה בה התבקשו המשיבים לדרג את מידת הפגיעה בהכנסתם מעבודה, ממספר אירועים במהלך שש השנים שחלפו מאז משבר הקורונה (החל ממשבר

הקורונה, דרך מלחמת חרבות ברזל, מבצע עם כלביא ומבצע שאגת הארי). הדירוג נע בסולם שבין 1 ל-10, כאשר 1 מציין כלל לא ו-10 מציין פגיעה חמורה מאוד. בעוד שבחלק הקודם התבקשו המשיבים לציין באופן כללי האם הכנסתם עלתה, נותרה ללא שינוי, ירדה או שלא הייתה להם כלל הכנסה בהשוואה למצבם טרם 7 באוקטובר 2023, בחלק זה הם התבקשו להעריך את עוצמת הפגיעה עצמה באופן יחסי לאירועי העבר. בהתאם לכך, בחלק זה נבחן שיעור המשיבים שדיווחו על פגיעה משמעותית בהכנסתם, כלומר אלו שדירגו את מידת הפגיעה בין 7 ל-10.

נמצא כי שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסה היו דומים יחסית בין האירועים. שיעור הפגיעה הגבוה ביותר נרשם במשבר הקורונה (31%), ולאחר מכן במבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה) (30%). בהתייחס להשפעת אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל נרשם שיעור מעט נמוך יותר (28%), ולגבי מבצע עם כלביא דורג שיעור הפגיעה הנמוך ביותר (26%) (תרשים 26).

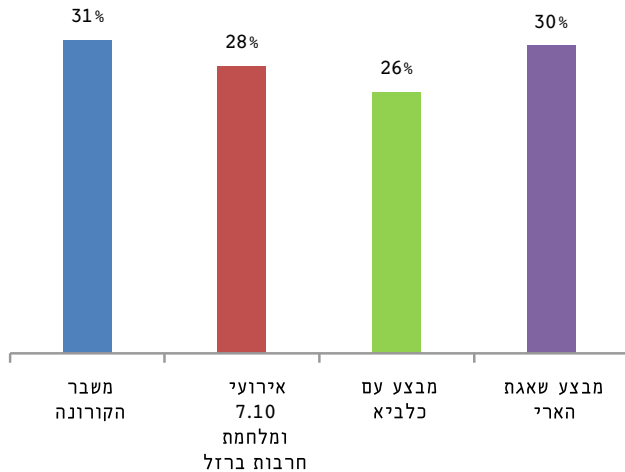
ייתכן כי העובדה שבמבצע שאגת הארי שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסה היה גבוה, ואף מעט גבוה מזה שנרשם במלחמת חרבות ברזל, נובעת ממספר גורמים. ראשית, במהלך מלחמת חרבות ברזל חלק משמעותי מהאוכלוסייה גויס לשירות מילואים ממושך, כאשר עבור חלק מהמשרתים שירות המילואים הוביל ליציבות יחסית בהכנסה ולעיתים אף לגידול בה. בנוסף, חלק מהנפגעים במלחמת חרבות ברזל בעת מענה על הסקר כבר קיבלו פיצויים כספיים מהמדינה, דבר אשר סייע בצמצום חלק מהפגיעה הכלכלית. כמו כן, אף שבמהלך מלחמת חרבות ברזל נרשמה פגיעה משמעותית בפעילות הכלכלית, בחלקים נרחבים של הארץ, ובעיקר מחוץ לקווי העימות, חלה חזרה יחסית מהירה לפעילות עסקית ולשגרת עבודה כבר בשלבים מוקדמים יחסית של המלחמה. כך, כבר בדצמבר 2023 ציין מנכ"ל שירות התעסוקה כי "המשק במצב הרבה יותר טוב מאשר בקורונה" וכי עובדים רבים שהוצאו לחל"ת כבר חזרו לעבוד. הסבר נוסף עשוי להיות השחיקה הכלכלית המצטברת של הציבור העובד לאחר כשנתיים וחצי של משבר ביטחוני מתמשך. בניגוד לתחילת מלחמת חרבות ברזל, שבה חלק ממשקי הבית והעסקים עוד נכנסו למשבר עם חסכוניות, יציבות תעסוקתית ויכולת ספיגה מסוימת, בעת מבצע שאגת הארי רבים כבר הגיעו אליו מנקודת פתיחה כלכלית חלשה ופגיעה יותר, לאחר תקופה ממושכת של שחיקה בהכנסות, בחסכוניות וביכולת ההתמודדות הכלכלית. לכן, גם פגיעה נוספת בפעילות הכלכלית, אפילו אם הייתה קצרה יותר בהיקפה, עשויה הייתה להוביל לפגיעה חמורה יותר בהכנסה ולהקשות משמעותית על יכולת ההתאוששות של הציבור.

לעומת זאת, במהלך מבצע שאגת הארי הוטלו למשך תקופה ממושכת יחסית מגבלות על כל המדינה ולא רק על אזורי העימות הישירים. בנוסף, בעת עריכת הסקר טרם ניתן היה להגיש בקשה לקבלת פיצויים לנפגעי המבצע, ולכן סביר כי המשיבים העריכו את הפגיעה הכלכלית באופן ישיר ומיידי יותר, ללא ודאות לגבי היקף הסיוע שיקבלו בהמשך.

הסבר נוסף עשוי להיות קשור להטיית זמן: ייתכן שלמשיבים קל יותר להעריך בעוצמה גבוהה אירוע שהתרחש סמוך למועד הסקר, לעומת אירוע שהתרחש לפני כשנתיים. עם זאת, העובדה שמשבר הקורונה דורג ברבים מהמקרים כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר דווקא מחלישה במידה מסוימת הסבר זה, שכן מדובר באירוע שהתרחש שנים לפני הסקר.

העובדה שמשבר הקורונה דורג כאירוע שבו שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסה היה הגבוה ביותר מובנת לאור כך שהמשבר כלל תקופות ממושכות של סגרים, אשר מנעו יציאה מהבית ופגעו באופן נרחב בפעילות השגרתית של המשק. בנוסף, ייתכן כי משבר הקורונה תרם ליכולת ההסתגלות של המשק הישראלי למצבים שבהם קיימות מגבלות משמעותיות על פעילות פיזית ועל הגעה למקומות עבודה. בהתאם לכך, הגיוני כי דווקא בסקטורים שבהם קיימת אפשרות רחבה יחסית לעבודה מרחוק, משבר הקורונה נתפס כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה, בעוד שבאירועים המאוחרים יותר עובדים ועסקים כבר ידעו כיצד להמשיך לפעול גם תחת מגבלות וחירום. הסבר זה מקבל חיזוק גם מהממצאים המוצגים בתרשים 20, אשר מצביעים על כך שבסקטורים שבהם ניתן היה לעבור יחסית בקלות לעבודה מרחוק, עוצמת הפגיעה באירועים המאוחרים הייתה נמוכה יותר ביחס למשבר הקורונה.

תרשים 26 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, כלל האוכלוסייה

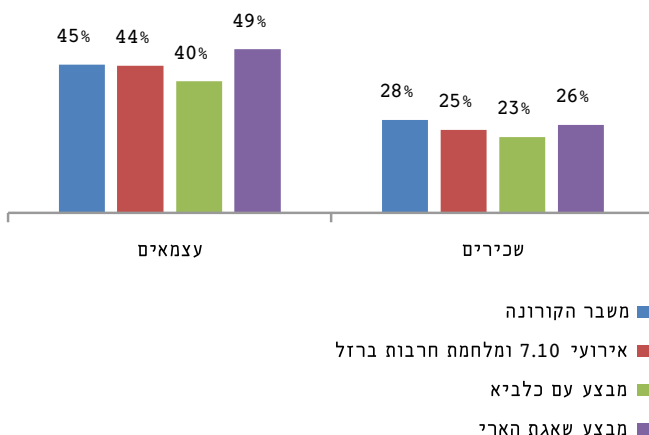

בקרב העצמאים מבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה), התאפיין בשיעור הפגיעה הגבוה ביותר, כאשר כ-49% מהם דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם (דירוג 10-7). משבר הקורונה ואירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל הציגו רמות פגיעה דומות, עם כ-44% מהעצמאים שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסה. מנגד, מבצע עם כלביא (מלחמת איראן הראשונה), התאפיין בשיעור הפגיעה הנמוך ביותר מבין האירועים שנבחנו, עם כ-40% מהעצמאים. עם זאת, גם שיעור זה נותר גבוה מאוד וממחיש את הרגישות הגבוהה של עצמאים למצבי חירום ולזעזועים ביטחוניים וכלכליים.

בקרב השכירים נרשמה הפגיעה החמורה ביותר במשבר הקורונה, כאשר כ-28% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. שיעור זה גבוה מזה שנרשם במלחמת חרבות ברזל ובמבצע שאגת הארי, שבהם כ-26% מהשכירים דיווחו על פגיעה חמורה.

לצד ההבדלים בין האירועים, הפער בין שכירים לעצמאים נשמר באופן עקבי לאורך כלל התקופות, ונע סביב כ-20-15 נקודות אחוז. ממצאים המדגישים כי עצמאים חשופים יותר לפגיעה בהכנסתם, אך גם מצביעים על כך שעוצמת הפגיעה מושפעת מאופי האירוע (תרשים 27).

תרשים 27 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, בחלוקה לשכירים ועצמאים

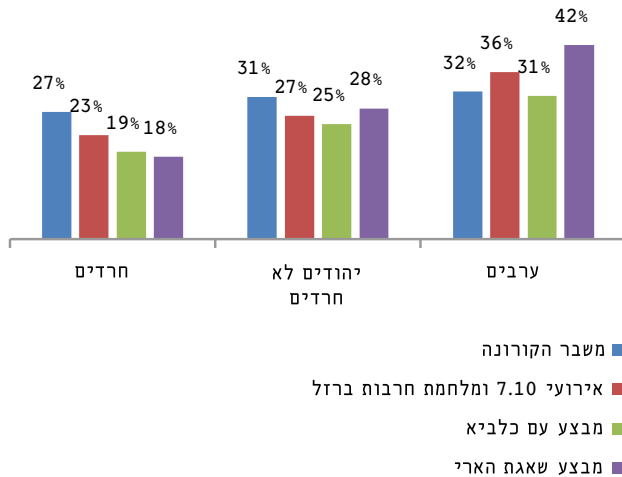

עוד נמצא כי הערבים הם הקבוצה שנפגעה בצורה החמורה ביותר בכלל האירועים, כאשר שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסה נע בין כ-31% ל-42%. בקרב קבוצה זו נרשמה הפגיעה החמורה ביותר במבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה), כאשר כ-42% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. אחריו דורגו אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל עם כ-36%, בעוד שמשבר הקורונה ומבצע עם כלביא התאפיינו בשיעורי פגיעה נמוכים יותר אך דומים, של כ-32%.

בשונה מהערבים, בקרב היהודים הלא חרדים משבר הקורונה היה אחד האירועים שפגעו בצורה החמורה ביותר, כאשר כ-31% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. במלחמת חרבות ברזל ובמבצע שאגת הארי נרשמו שיעורי פגיעה דומים, של כ-28%, בעוד שמבצע עם כלביא התאפיין בשיעור הפגיעה הנמוך ביותר בקבוצה זו (25%). באופן חריג ביחס לשאר האירועים, במשבר הקורונה נרשמו שיעורי פגיעה כמעט זהים בקרב הערבים והיהודים הלא חרדים.

החרדים הציגו באופן עקבי את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר מבין כלל הקבוצות. בדומה ליהודים הלא חרדים, גם בקרב החרדים משבר הקורונה היה האירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה (27%). לאחר מכן דורגו אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל (23%), מבצע עם כלביא (19%), ואילו מבצע שאגת הארי התאפיין דווקא בשיעור הפגיעה הנמוך ביותר בקבוצה זו, עם כ-18% בלבד שדיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם (תרשים 28).

תרשים 28 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, לפי קבוצות אוכלוסייה

בניתוח לפי גילים עולה כי בכלל קבוצות הגיל שהם מעל גיל 35 במשבר הקורונה שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסה הוא הגבוה ביותר (כ-32%), אחריו מבצע שאגת הארי (כ-28%), ולאחר מכן אירועי 7 באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל (כ-26%) ולבסוף מבצע עם כלביא (כ-24%) (תרשים 29).

שיעורי הפגיעה בקרב בני 20-24 ובני 65+ הם הגבוהים ביותר לאורך מרבית התקופות. בקרב בני 20-24 נרשמה הפגיעה החמורה ביותר במבצע שאגת הארי (מלחמת איראן השנייה), כאשר כ-41% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-38% במלחמת חרבות ברזל וכ-33% במבצע עם כלביא, בעוד שמשבר הקורונה התאפיין בשיעור פגיעה נמוך משמעותית בקבוצה זו (23%). ממצא זה מתיישב עם כך שחלק משמעותי מבני קבוצת גיל זו טרם השתלבו בשוק העבודה בתקופת הקורונה, כאשר רבים מהם היו בשירות צבאי או אף לפניו.

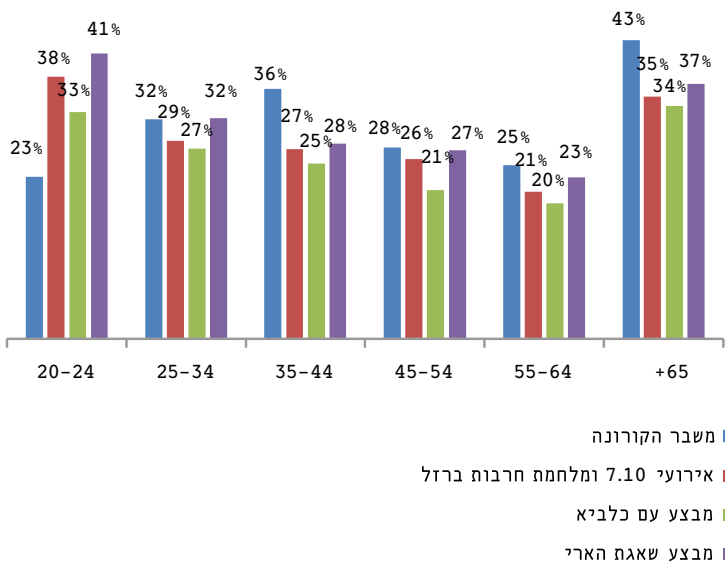
גם בקרב בני 65+ נרשמו שיעורי פגיעה גבוהים יחסית בכלל האירועים, עם שיא במשבר הקורונה, שבו כ-43% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-37% במבצע שאגת הארי וכ-35% במלחמת חרבות ברזל ובמבצע עם כלביא. ייתכן כי ממצא זה משקף את

הפגיעות הגבוהה יותר של עובדים מבוגרים לזעזועים כלכליים ולשינויים בתעסוקה, בפרט בתקופת הקורונה שבה אוכלוסייה זו גם הייתה חשופה יותר לסיכונים בריאותיים.

מנגד, בני 55-64 הציגו באופן עקבי את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר, שנעו בין כ-20% ל-25%, ייתכן בשל יציבות תעסוקתית גבוהה יותר וותק רב בשוק העבודה. בקרב בני 45-54 נרשמו שיעורי פגיעה מתונים יחסית ודומים בין האירועים, שנעו בין כ-21% ל-28%. בקרב בני 35-44 נרשמה הפגיעה הגבוהה ביותר במשבר הקורונה, כאשר כ-36% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-27%-28% בכלל שאר האירועים, ייתכן בשל הימצאותם בשיא שנות העבודה והחשיפה הגבוהה יחסית לענפים שנפגעו בתקופה זו. גם בקרב בני 25-34 נרשמו שיעורי פגיעה דומים יחסית בין האירועים, שנעו בין כ-27% ל-32%, כאשר משבר הקורונה ומבצע שאגת הארי התאפיינו בשיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר בקבוצה זו (32%).

תרשים 29

שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, לפי קבוצות גיל

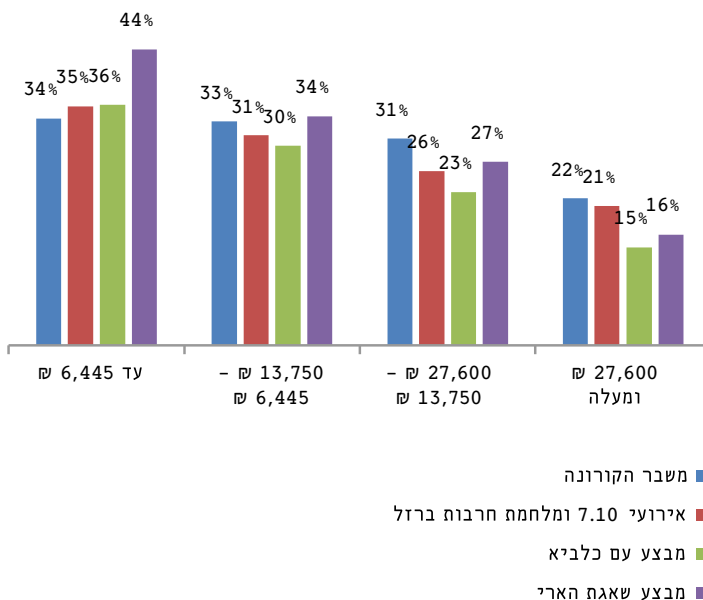
מהנתונים עולה כי שיעורי הפגיעה בהכנסה יורדים ככל שרמת ההכנסה עולה. יש לציין כי רמות ההכנסה מתייחסות להכנסה ברוטו של משק הבית בחודש ממוצע ערב אירועי 7 באוקטובר 2023, כלומר להכנסה הכוללת של כלל המפרנסים בבית. משיבים שהכנסת משק הבית שלהם ערב אירועי 7 באוקטובר 2023 הייתה עד שכר המינימום (6,445 ש"ח) הציגו את שיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר בכלל האירועים, כאשר במבצע שאגת הארי, המלחמה השנייה מול איראן, כ-44% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-36% במבצע עם כלביא ובמלחמת חרבות ברזל וכ-34% במשבר הקורונה.

גם בקרב אלו שערב אירועי 7 באוקטובר 2023 השתכרו עד השכר הממוצע (6,445-13,750 ש"ח) נרשמו שיעורי פגיעה גבוהים יחסית, שנעו בין כ-30% ל-34%, כאשר הפגיעה הגבוהה ביותר נרשמה במבצע שאגת הארי (34%). בקרב אלו שערב 7 באוקטובר 2023 הכנסת משק הבית שלהם נעה בין 13,750-27,600 ש"ח נרשמו שיעורי פגיעה נמוכים יותר, בין כ-23% ל-31%, כאשר משבר הקורונה התאפיין בשיעור הפגיעה הגבוה ביותר בקבוצה זו (31%).

מנגד, משקי בית עם הכנסה הגבוהה מ-27,600 ש"ח ערב 7 באוקטובר 2023 הציגו באופן עקבי את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר, שנעו בין כ-15% ל-22%. גם בקבוצה זו משבר הקורונה התאפיין בשיעור הפגיעה הגבוה ביותר (22%).

ממצאים אלו משתלבים עם הממצאים שעלו בחלוקה לפי גיל. כאמור, שיעור הצעירים בגילי 20-24 שדיווחו על פגיעה חמורה במשבר הקורונה היה נמוך יחסית (23%), לעומת שיעורי פגיעה חריגים במבצע שאגת הארי (41%). מאחר שקבוצות ההכנסה הנמוכות מורכבות בשיעור גבוה יותר מצעירים, מסביר חלק מהפערים שנמצאו בין האירועים. בנוסף, בעלי הכנסות נמוכות מועסקים במשרות ובענפים המאופיינים בחוסר יציבות ותלות גבוהה בפעילות השוטפת של המשק, ולכן נפגעים יותר בתקופות של לחימה והגבלות. לעומת זאת, בקרב בעלי הכנסה מעל השכר הממוצע, משבר הקורונה התאפיין בפגיעה גבוהה יותר ביחס לאירועי הלחימה. ייתכן כי חלק משמעותי מקבוצות אלו היה בתקופת הקורונה בשלבים מוקדמים יחסית בקריירה, ולכן הושפע יותר מהאטה בהתקדמות המקצועית ומהשיבושים בשוק העבודה, בעוד שבתקופות הלחימה המאוחרות יותר כבר נהנו מציבות תעסוקתית גבוהה יותר וממקצועות שפחות נפגעו מהמצב הביטחוני (תרשים 30).

תרשים 30 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, לפי קבוצות הכנסה

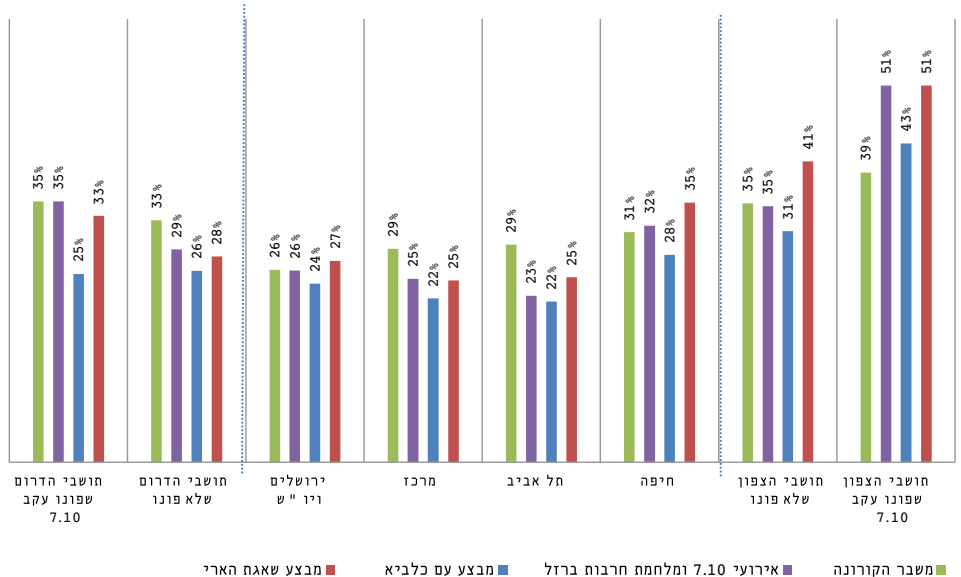
מהנתונים עולה כי במחוזות הצפוניים אירועי המלחמה, ובעיקר מבצע שאגת הארי ולאחר מכן מלחמת חרבות ברזל, נתפסו כאירועים שפגעו בצורה החמורה ביותר בהכנסה. לעומת זאת, במחוזות מרוחקים מקווי העימות, משבר הקורונה נתפס כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה.

שיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר נרשמו בקרב תושבי הצפון שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023, כאשר הן במלחמת חרבות ברזל והן במבצע שאגת הארי כ-51% מהם דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. גם בקרב תושבי מחוז הצפון שלא פונו נרשמו שיעורי פגיעה גבוהים במיוחד במבצע שאגת הארי, כאשר כ-41% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-35% במשבר הקורונה ובמלחמת חרבות ברזל וכ-31% בלבד במבצע עם כלביא. ממצאים אלו משתלבים עם הממצאים הקודמים שעלו בסקר, אשר הצביעו על החמרה משמעותית במיוחד בצפון בהשוואה למצב טרום המבצע (מאז סקר ינואר 2026).

גם במחוז חיפה נרשמו שיעורי פגיעה גבוהים יחסית, כאשר במבצע שאגת הארי שיעור המדווחים על פגיעה חמורה הוא מהגובה ביותר מכלל האירועים (35%), לעומת כ-32% במשבר הקורונה ובמלחמת חרבות ברזל. גם במחוז ירושלים ויו"ש שיעור המדווחים על פגיעה חמורה היה הגבוה ביותר במבצע שאגת הארי, אף שהפערים בין האירועים אינם גדולים מאוד. לעומת זאת, ברוב המחוזות האחרים, ובפרט במחוזות תל אביב, המרכז ודרום שלא פונו, משבר הקורונה דורג כאירוע שפגע בצורה החמורה ביותר בהכנסה.

מעניין לראות כי בקרב תושבי הדרום שפונו עקב 7 באוקטובר 2023 נרשמו שיעורים זהים של משיבים שדיווחו כי משבר הקורונה ומלחמת חרבות ברזל פגעו בצורה החמורה ביותר בהכנסתם. ייתכן כי ממצא זה נובע מכך שבתקופת המלחמה התושבים שפונו קיבלו תמיכה כלכלית מצד המדינה, אשר ריכזה במידה מסוימת את הפגיעה הכלכלית, בניגוד לתקופת הקורונה שבה מנגנוני התמיכה היו מצומצמים יותר (תרשים 31).

תרשים 31 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, בחלוקה לפי מחוזות

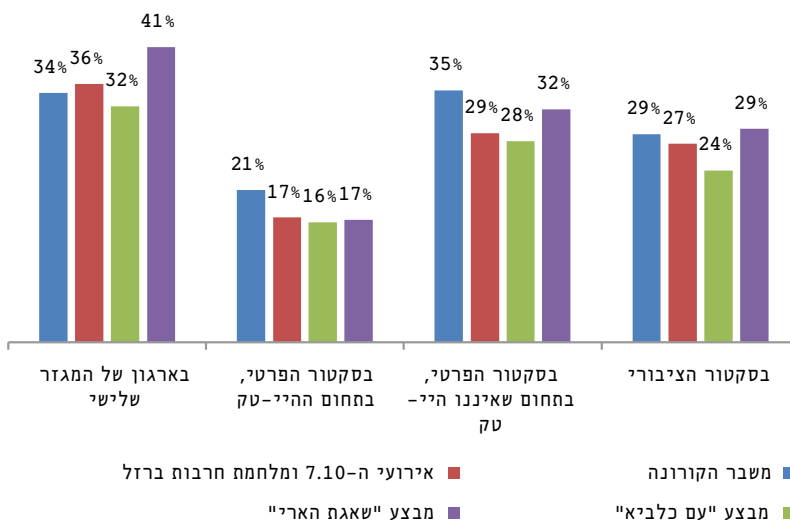

שיעורי הפגיעה בהכנסה היו הגבוהים ביותר בקרב מי שעבדו בארגון של המגזר השלישי, כאשר במבצע שאגת הארי, המלחמה השנייה מול איראן, כ-41% דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם, לעומת כ-36% במלחמת חרבות ברזל, כ-34% במשבר הקורונה וכ-32% במבצע עם כלביא. גם בקרב עובדים בסקטור הפרטי שאיננו היי-טק נרשמו שיעורי פגיעה גבוהים יחסית, שנעו בין כ-28% במבצע עם כלביא ל-35% במשבר הקורונה.

בקרב העובדים בסקטור הציבורי נרשמו שיעורי פגיעה מתונים יחסית, שנעו בין כ-24% ל-29%, עם שיעורי פגיעה דומים במשבר הקורונה ובמבצע שאגת הארי (29%). לעומת זאת, עובדים בתחום ההיי-טק הציגו באופן עקבי את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר, שנעו בין כ-16% במבצע שאגת הארי ל-21% במשבר הקורונה.

ממצאים אלו מצביעים על כך שעובדים בתחום ההיי-טק נהנים לרוב מיציבות תעסוקתית גבוהה יותר, אפשרות לעבודה מרחוק ותלות נמוכה יחסית בפעילות הפיזית השוטפת של המשק. מנגד, עובדים במגזר השלישי ובחלקים מהסקטור הפרטי תלויים יותר בפעילות שוטפת, בנוכחות פיזית ובמקורות מימון הרגישים לזעזועים כלכליים וביטחוניים, ולכן נפגעים יותר בתקופות חירום (תרשים 32).

תרשים 32 שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, לפי סקטור

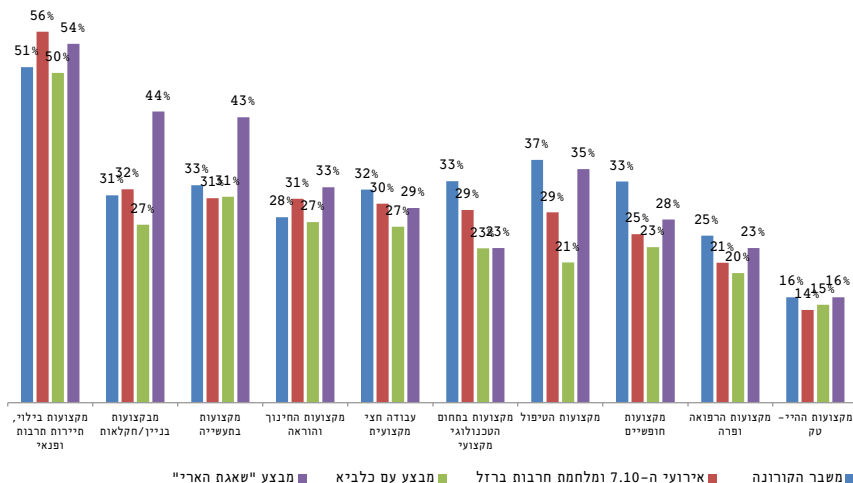
עוד עולה כי שיעורי הפגיעה הגבוהים ביותר נרשמו בקרב עובדים במקצועות התיירות, הבילוי והפנאי, כאשר בכלל האירועים סביב מחצית מהעובדים בקבוצה זו דיווחו על פגיעה חמורה בהכנסתם. הפגיעה הגבוהה ביותר נרשמה במלחמת חרבות ברזל (56%), לעומת כ-54% במבצע שאגת הארי, כ-51% במשבר הקורונה וכ-50% במבצע עם כלביא.

במקצועות הבניין והחקלאות נרשם שיעור פגיעה גבוה במיוחד במבצע שאגת הארי (44%), לעומת כ-27%-32% בכלל שאר האירועים. ייתכן כי ממצא זה קשור לכך ששיעור גבוה יחסית מהמועסקים בענפים אלו הם ערבים, שכפי שהוצג קודם לכן דיווחו באופן עקבי על שיעורי פגיעה גבוהים יותר בכלל האירועים. גם בתעשייה נרשמה הפגיעה הגבוהה ביותר במבצע שאגת הארי (43%), לעומת כ-31%-33% בכלל שאר האירועים.

בקרב מקצועות החינוך וההוראה, העבודות החצי-מקצועיות והמקצועות בתחום החצי מקצועי נרשמו שיעורי פגיעה מעט מתונים יותר, שנעו בין כ-27%-33%. במקצועות הטיפול בלטו שיעורי פגיעה גבוהים יחסית במשבר הקורונה (37%) ובמבצע שאגת הארי (35%). מנגד, מקצועות הרפואה והרוקחות ומקצועות ההיי-טק הציגו באופן עקבי את שיעורי הפגיעה הנמוכים ביותר. בקרב מקצועות הרפואה והרוקחות שיעורי הפגיעה נעו בין כ-20% ל-25% (תרשים 33).

תרשים 33

שיעור המדווחים על פגיעה חמורה בהכנסתם, לפי תחומי עיסוק

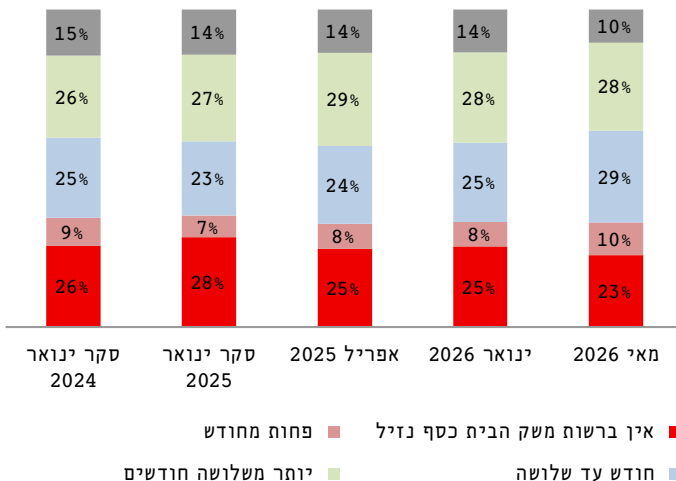
4. נזילות כספית של משקי הבית

כשנתיים וחצי מפרוץ מלחמת חרבות ברזל כ-57% מהמשיבים מעריכים שהכסף הנזיל של משק הבית שלהם יספיק ליותר מחודש; מהם, כ-28% שמעריכים כי הכסף הנזיל שברשות משק הבית שלהם יספיק ליותר משלושה חודשים, ו-29% נוספים מעריכים שיספיק לחודש עד שלושה חודשים. עם זאת, יש לשים לב שכמעט רבע מהמשיבים לסקר מעריכים כי למשק הבית שלהם אין כלל כסף נזיל, וכ-10% נוספים מעריכים כי הכסף שברשות משק הבית שלהם יספיק לפחות מחודש (תרשים 34).

הערכת העובדים בדבר משך הזמן שבו הכסף הנזיל של משקי הבית שלהם יספיק נותרה יציבה למדי לאורך כל התקופה, מפרוץ המלחמה, ללא הבדלים מובהקים בין המדווח בסקרים. כמו כן, השוואה בין רמות הנזילות בקרב משקי בית של משיבים שכירים לאלו של משיבים ממשקי בית עצמאים לא העלתה הבדלים משמעותיים.

תרשים 34

משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, השוואה לסקרים קודמים

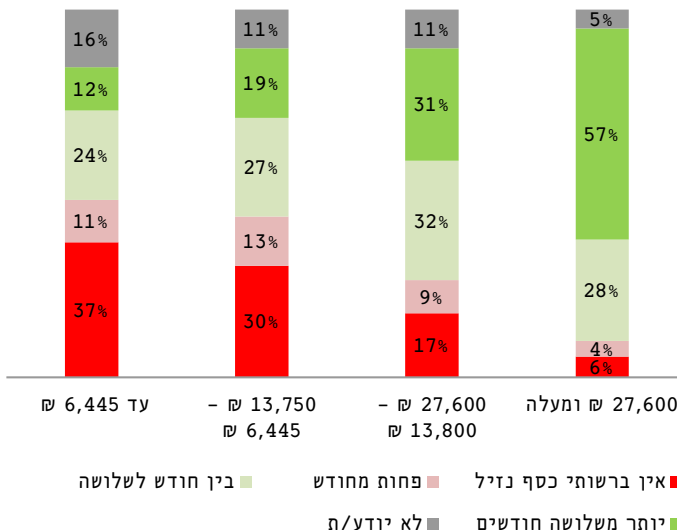
בחינות רמת הנזילות לפי רמות הכנסה מציגה קשר ברור בין מצב נזילות טוב לבין רמות הכנסה גבוהות, כפי שהיו לפני תחילת המלחמה. בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,445 ש"ח, שיעור גבוה מדווח על מצוקת נזילות – ל-37% אין כלל כסף נזיל, ועוד כ-11% מדווחים שהכסף הנזיל של משק הבית שלהם יספיק לפחות מחודש. רק 12% מבעלי ההכנסה הנמוכה מדווחים כי יש ברשותם כסף נזיל ליותר משלושה חודשים (תרשים 35).

עם העלייה ברמת ההכנסה נרשמת ירידה עקבית בשיעור המדווחים על נזילות נמוכה. כך, בקרב בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 27,600 ש"ח, רק 6% מדווחים כי אין ברשותם כסף נזיל, בעוד ש-57% מציינים כי יש ברשותם כסף נזיל שיספיק ליותר משלושה חודשי (תרשים 35).

בהשוואה לסקר ינואר 2026 נרשם שיפור מסוים בחלק מהקבוצות. כך, בקרב קבוצת השכר הנמוכה ביותר ירד שיעור המדווחים כי אין ברשותם כלל כסף נזיל או כי ברשותם כסף שיספיק לפחות מחודש, מ-56% בסקר ינואר 2026 ל-48% בסקר הנוכחי. באופן דומה, גם בקרב קבוצת השכר הגבוהה ביותר ירד שיעור המדווחים על רמת נזילות נמוכה מ-14% ל-10%.

תרשים 35

משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, לפי קבוצות הכנסה

כמו כן, נמצא כי שיעורים גבוהים במיוחד בקרב הערבים (41%) מדווחים כי אין למשק הבית שלהם כלל כסף נזיל, לעומת 18% בלבד בקרב היהודים. נוסף על כך, שיעור גבוה יחסית מקרב המשיבים הערבים (18%) והחרדים (16%) העריכו כי הכסף הנזיל שלהם צפוי להספיק לפחות מחודש, לעומת 7% בלבד בקרב היהודים שאינם חרדים (תרשים 36). נתונים אלו מציגים תמונה מדאיגה במיוחד באשר למצב הנזילות של משקי הבית בקרב האוכלוסייה הערבית העובדת.

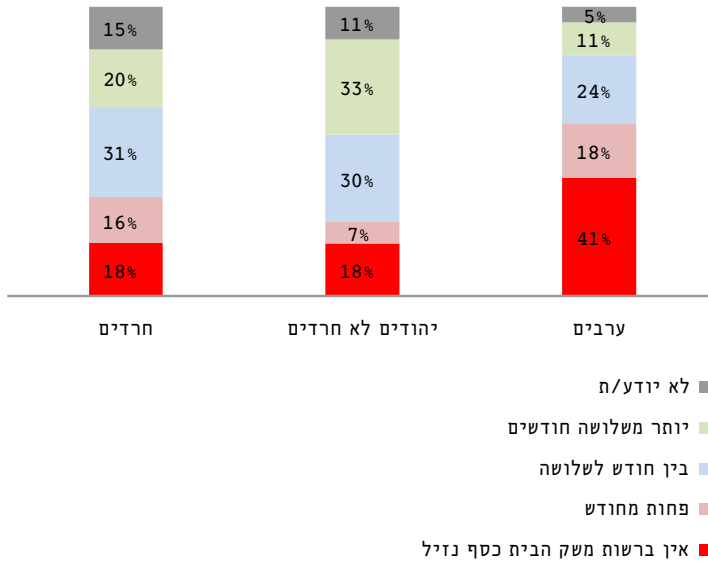
לעומת האוכלוסייה היהודית, בקרב האוכלוסייה הערבית נרשמה החמרה מתמשכת במצב הנזילות של משקי הבית. כך, שיעור הערבים הסבורים כי הכסף הנזיל שברשות משק הבית שלהם יספיק לפחות מחודש אחד עלה מ-5% בסקר ינואר 2025, ל-10% בסקר אפריל 2025, ל-15% בסקר ינואר 2026 ועד ל-18% בסקר הנוכחי. במקביל, נרשם גם גידול בשיעור המדווחים כי אין ברשותם כלל כסף נזיל, מ-35% בסקר אפריל 2025 ל-38% בסקר ינואר 2026 ועד ל-41% בסקר הנוכחי. ממצאים אלו מצביעים על החמרה ברורה ומתמשכת במצבם הכלכלי של משקי הבית הערביים לאורך המלחמה.

עם זאת, חשוב לציין כי במקביל חלה ירידה משמעותית בשיעור המשיבים הערבים שציינו כי אינם יודעים להשיב על שאלה זו, מ-29% בסקר ינואר 2025 ל-12% בסקר ינואר 2026 ול-5% בלבד בסקר הנוכחי. (תרשים 25).

כתמונת מראה, שיעור המעריכים כי הכסף הנזיל שברשות משק הבית שלהם יספיק ליותר משלושה חודשים גבוה יחסית בקרב יהודים לא חרדים (33%), לעומת 20% בקרב החרדים ורק 11% בקרב הערבים.

36 תרשים

משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, לפי קבוצות אוכלוסייה

מהסקר עולה כי מצב הנזילות של תושבי הדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 כשנתיים וחצי לאחר 7 באוקטובר 2023 דומה לכלל המדגם. כ-56% מהם מעריכים כי הכסף הנזיל של משק הבית יספיק ליותר מחודש בדומה לכלל המדגם, 31% מהם מעריכים כי הכסף הנזיל יספיק ליותר משלושה חודשים, לעומת 28% בכלל המדגם. שיעור המדווחים כי אין ברשותם כסף נזיל כלל, או כי כספם יספיק עד חודש עומד על כ-34%, שיעור דומה לזה שנרשם בכלל המדגם (תרשים 37).

לעומת זאת, מצב הנזילות של תושבי הצפון שפוננו בעקבות אירועי 7 באוקטובר 2023, פחות טוב, כאשר כשליש מהם (33%) מדווחים כי אין ברשותם כסף נזיל כלל, לעומת 22% מתושבי הדרום שפוננו. נוסף על כך, רק 22% מתושבי הצפון שפוננו לאחר 7 באוקטובר 2023 ומאז כבר חזרו לבתיהם בצפון מעריכים כי כספם יספיק ליותר משלושה חודשים, לעומת 31% מתושבי הדרום שפוננו.

שיעור המשיבים שלא ידעו להעריך את מידת הנזילות הכספית שלהם גבוה בקרב תושבי הצפון שפוננו (כ-16%) בהשוואה לכלל המדגם ותושבי הדרום שפוננו עקב 7 באוקטובר 2023 (כ-10%). מכאן, לאחר ניכוי המשיבים שלא ידעו להשיב, נמצא כי מצבם של תושבי הצפון שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 חמור אף יותר (תרשים 37).

ממצאים אלו מראים כי למרות הפגיעה התעסוקתית והכלכלית בקרב תושבי הדרום שפוננו, מצב הנזילות שלהם אינו שונה ואף במובנים מסוימים טוב יותר מזה של כלל האוכלוסייה. ממצא זה עשוי להעיד כי מנגנוני התמיכה והסיוע שניתנו לתושבי הדרום שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 היו אפקטיביים יחסית וסייעו להם להתמודד עם ההשלכות הכלכליות של הפינוי והמלחמה ולמתן חלק מהפגיעה הכלכלית. מנגד, תושבי הצפון שפוננו מציגים מצב נזילות פחות טוב, וזאת לאחר שבסקר טרום מצבע שאגת הארי (ינואר 2026) מצבם היה דומה לזה של כלל המדגם. ממצא זה מצביע על כך שמצב שאגת הארי והלחימה המתמשכת בגבול לבנון פגעו במצב הנזילות של תושבי הצפון שפוננו, ובפרט לאור העובדה שבעת עריכת הסקר רבים מהם טרם קיבלו סיוע או פיצוי כלכלי משמעותי.

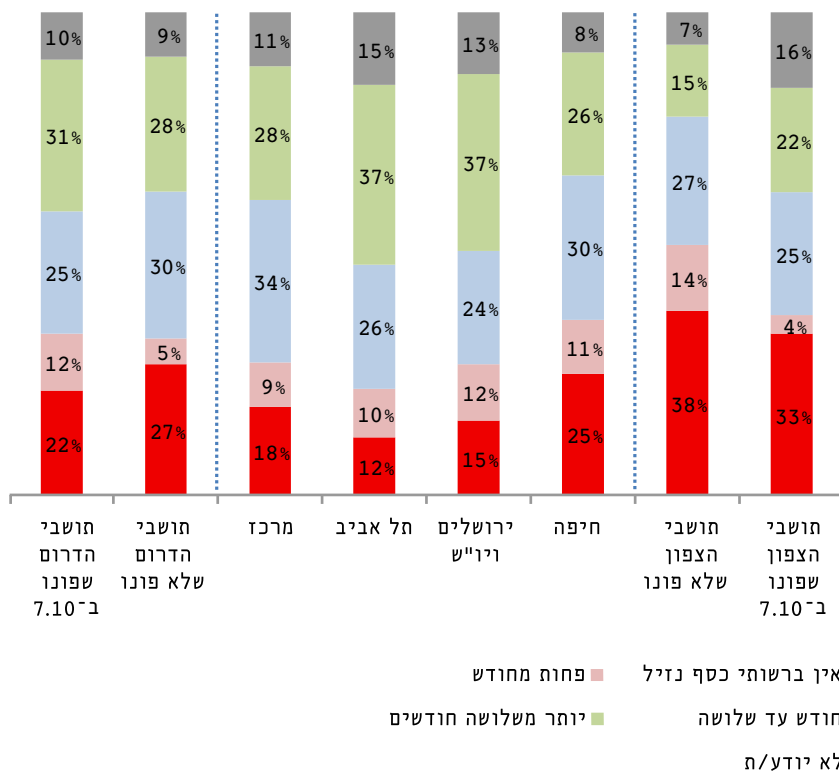
רמת הנזילות הנמוכה ביותר נרשמה בקרב תושבי מחוז הצפון שלא פוננו: 38% מהם מעריכים כי אין ברשות משק הבית כסף נזיל כלל, וכ-14% נוספים מעריכים כי הכסף הנזיל יספיק לפחות מחודש בלבד. גם במחוז חיפה ובמחוז דרום שלא פוננו נרשמה רמת נזילות נמוכה יחסית: 36% מתושבי חיפה ו-32% מתושבי הדרום דיווחו כי אין ברשותם כסף נזיל כלל או שכספם יספיק לפחות מחודש. זאת לעומת כ-27% בלבד במחוזות תל אביב, מרכז וירושלים ויו"ש (תרשים 14).

בהשוואה לסקר ינואר 2026, ברוב המחוזות לא זוהו שינויים מובהקים במדדי הנזילות. עם זאת, במחוז הצפון שלא פונה נרשמה החמרה ניכרת במצב הנזילות, כאשר בסקר ינואר 2026 כ-46% דיווחו כי אין ברשותם כסף נזיל כלל או שהכסף שברשותם יספיק לעד חודש בלבד, בעוד שבסקר הנוכחי (מאי 2026) שיעור זה עלה ל-52%. ממצא זה משתלב עם יתר הממצאים שעלו בסקר, אשר הצביעו על החמרה במצבם הכלכלי של תושבי הצפון בעקבות מצב שאגת הארי והלחימה המתמשכת בגבול לבנון.

ממצאים אלו מדגישים כי הסיוע הכלכלי שניתן לתושבים שפוננו עקב אירועי 7 באוקטובר 2023 סייע בריכוך עוצמת הפגיעה שחוו. לעומת זאת, תושבי הצפון – ובמידה פחותה, גם תושבי חיפה – שלא פוננו ולכן לא היו זכאים לסיוע הממשלתי, נפגעו הרבה יותר, ונכון

למאי 2026 עדיין נותרו ללא מענה מספק. מצב זה מחייב בחינה מחודשת של מדיניות הסיוע בשעת חירום, וגיבש מדיניות שתתבסס לא רק על קרבה גאוגרפית לגבול או על סטטוס פורמלי של פינוי, אלא בראש ובראשונה על מידת הפגיעה בפועל.

תרשים 37 משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, לפי מחוז

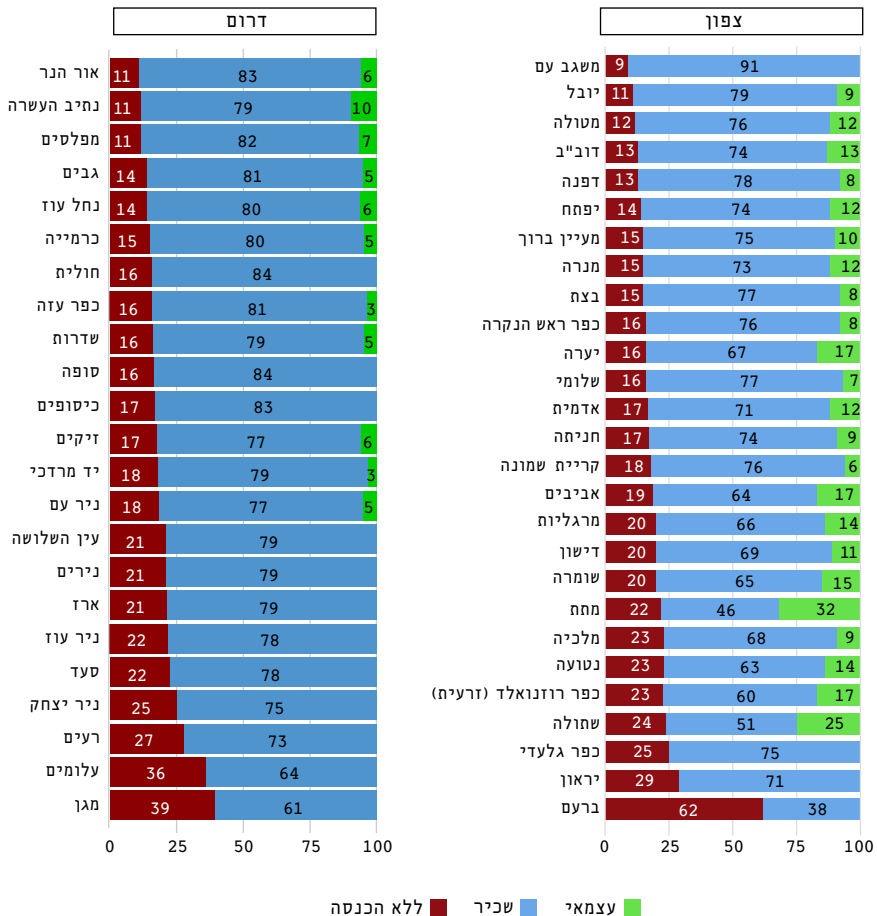
5. סיכום

ממצאי הסקר מצביעים כי בחלוף יותר משנתיים וחצי מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל (ב־2023 באוקטובר), הפגיעה הכלכלית ניכרת על חלקים נרחבים מהאוכלוסייה העובדת, ואף העמיקה לאחר מבצע שאגת הארי. הסקר הנוכחי מצביע על עלייה בשיעור המדווחים על פגיעה בהכנסה, בהיקף התעסוקה ובמצב הנזילות. עם זאת, הפגיעה נותרה חמורה במיוחד בקרב האוכלוסייה הערבית, העצמאים, תושבי מחוץ הצפון שלא פונו, הצעירים בגילי 20–24, המבוגרים מעל גיל 65 ומשקי בית בעלי הכנסה נמוכה ערב המלחמה. בנוסף, בעוד שבסקרים קודמים הפגיעה הכלכלית התרכזת בעיקר בקבוצות הפגיעות ביותר, הסקר הנוכחי מצביע על החמרה גם בקרב קבוצות בעלות הכנסה גבוהה יותר. ממצאים אלו מדגישים כי השפעותיה הכלכליות של המלחמה אינן חולפות, וכי מבצע שאגת הארי הוביל להעמקת הפגיעה הכלכלית בקרב חלקים רחבים מהציבור הישראלי.

על רקע ממצאים אלו, הסקר הוא קריאה למקבלי ההחלטות לפעול ליצירתם ולחזוקם של מנגנוני תמיכה כלכליים ממוקדים ומתמשכים, בדגש על האוכלוסייה הערבית, על צעירים ועל משקי בית בעלי הכנסה נמוכה מהשכר הממוצע. מדיניות זו נדרשת לשם ייצוב מצבם הכלכלי של משקי הבית הפגיעים ביותר, מניעת העמקה נוספת של פערים חברתיים, והנחת תשתית להתאוששות כלכלית רחבה וארוכת טווח.

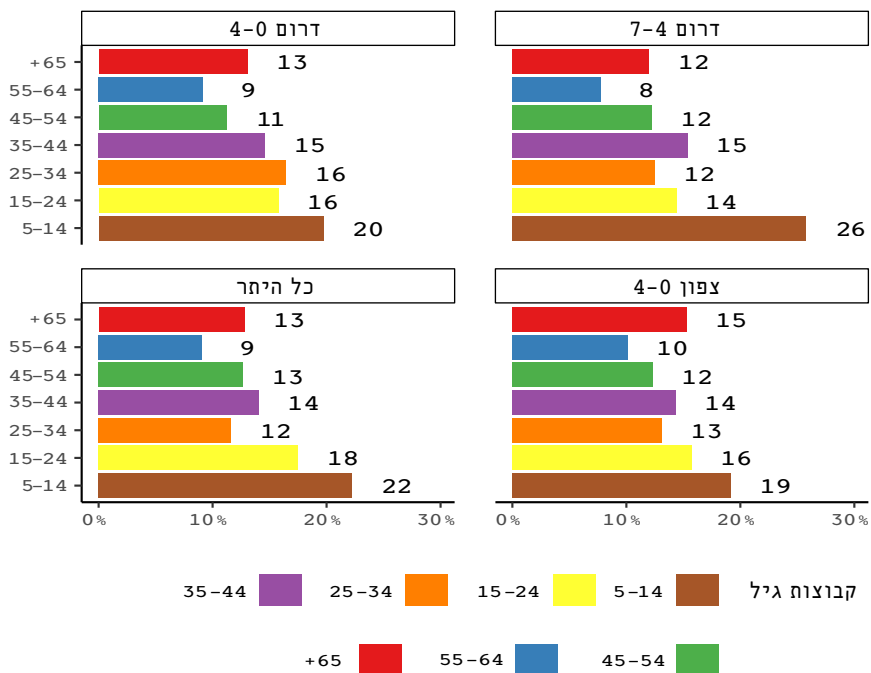
נספח 1. שיעור העצמאים ביישובי קו העימות בצפון גבוה יחסית לשיעורם ביישובי קו העימות בדרום

התפלגות הסטטוס התעסוקתי ברמת היישוב ב-2022 ביישובי עוטף עזה (0-4 ק"מ מהגבול) וביישובי גבול הצפון (0-5 ק"מ מהגבול) (ב-%)

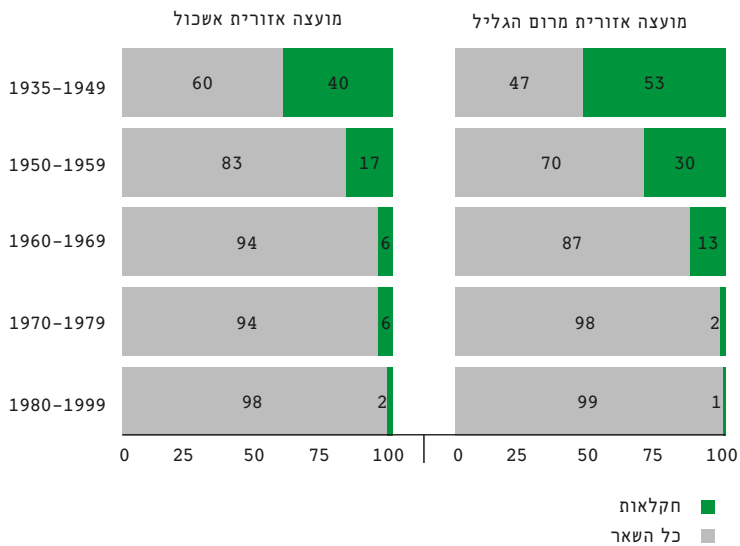
נספח 2. שיעור הפרטים מעל גיל 45 ביישובי קו העימות בצפון גבוה יחסית לשיעורם ביישובי קו העימות בדרום

התפלגות הגילים ביישובי קו העימות ובשאר הארץ (נחוני 2022) (ב-%)

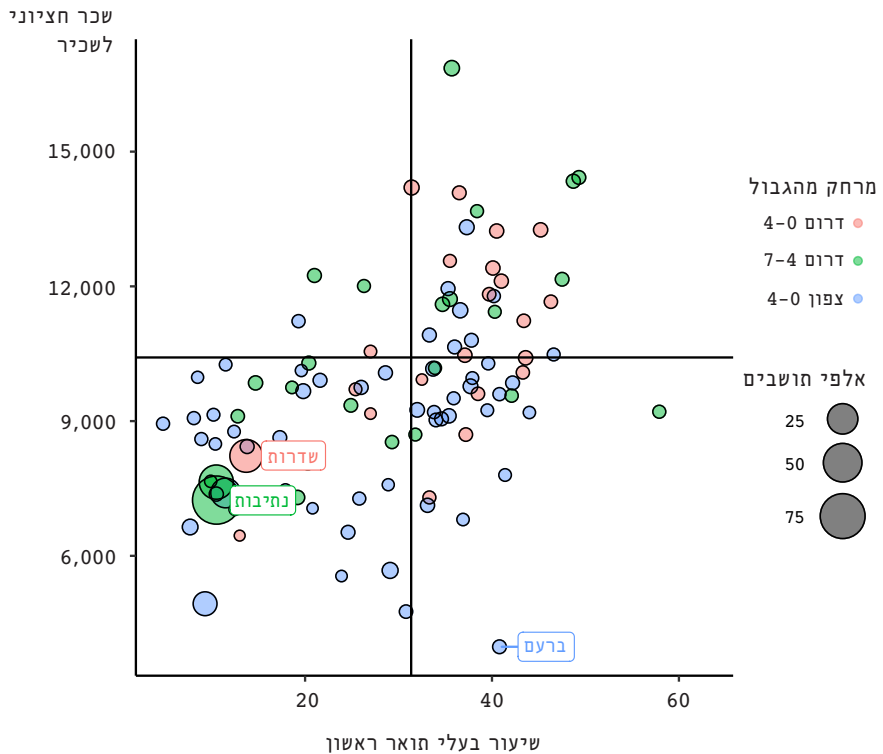
נספח 3. שיעור המבוגרים במועצה האזורית מרום הגליל גבוה משיעורם במועצה האזורית אשכול

התפלגות הגילים בשתי מועצות אזוריות מוטות חקלאות, בעוטף עזה ובגבול הצפון, לפי ענפי כלכלה, 2022 (ב-%)

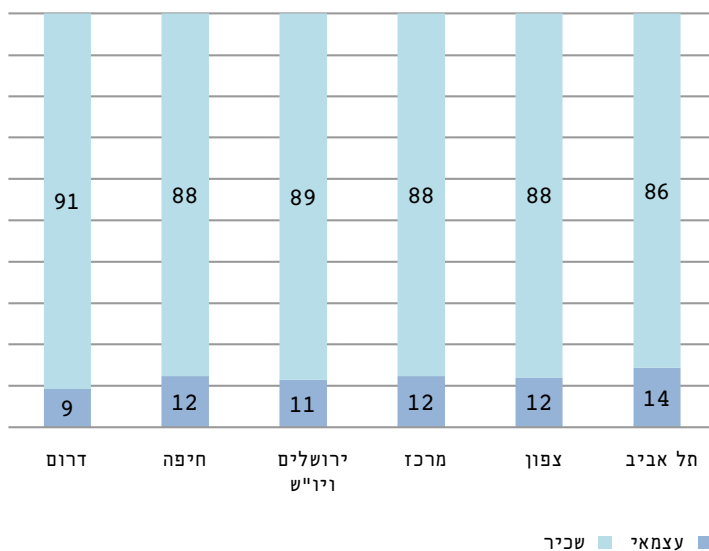
נספח 4. יישובי עוטף עזה מאופיינים בשיעורי השכלה ושכר גבוהים יחסית בהשוואה ליישובים בגבול הצפון

התפלגות שכר ושיעור בעלי תואר ראשון ביישובי עוטף עזה ובגבול הצפון, 2022 (ב-%)

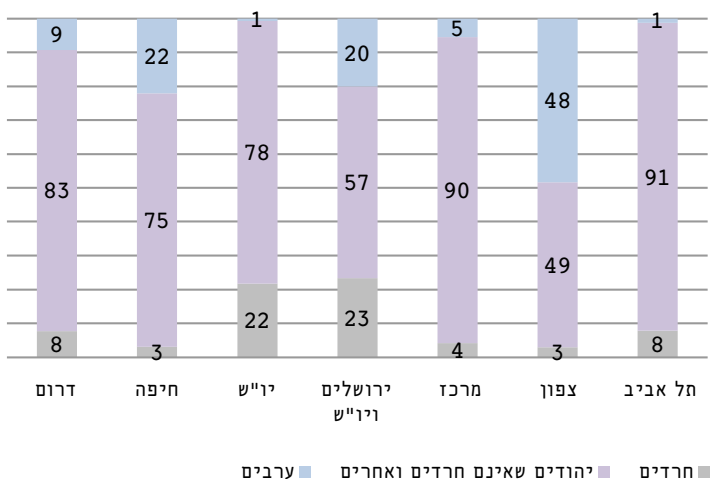
נספח 5. שיעור העצמאים בצפון דומה לשיעורם בדרום

התפלגות הסטטוס התעסוקתי לפי מחוזות, 2022 (ב-%)

נספח 6. שיעור הערבים בצפון הוא הגבוה ביותר

התפלגות האוכלוסייה לפי סוגי אוכלוסייה ולפי מחוזות, 2022 (ב-%)

אלי הורביץ ז"ל, מפעל חיים

אלי נולד בירושלים וגדל בתל אביב. בוגר בית הספר היסודי "הכרמל" ותיכון עירוני א'. עם פרוץ מלחמת העצמאות בשנת 1948 התגייס לנח"ל עם חבריו מגרעין הצופים. לאחר הכשרה חקלאית קצרה ייסדה הקבוצה את קיבוץ תל קציר שבעמק הירדן, בסמוך לגבול עם סוריה. בתל קציר נישאו אלי ודליה, חברתו מגרעין הצופים החדש. באוקטובר 1953 עזבו בני הזוג את הקיבוץ ועברו להתגורר בתל אביב.

באותה שנה החל אלי הורביץ את דרכו בתעשייה כשוטף כלים בחברת התרופות "אסיא" ולאחר סיום לימודיו שולב בהדרגה בהנהלת החברה. מתוך ראייה ארוכת טווח של חשיבות המובילות בשוק הישראלי ושל בניית בסיס לפרישה בינלאומית עתידית הוא יזם את רכישתן של שתי חברות תרופות ישראליות – "צורי" ו"טבע" – ואת מיזוגן לחברה אחת, שנקראה "טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ". בשנת 1976 הוא מונה למנהל.

בתקופת כהונתו הארוכה כמנכ"ל וכיו"ר מועצת המנהלים של "טבע" הפגין אלי מנהיגות אסטרטגית יוצאת דופן בחדשנות, שבאה לידי ביטוי ברכישות ובמיזוגים של מפעלי תרופות ברחבי העולם ובאימוץ תרבות של מצוינות בכל מקום שהחברה פעלה בו. כך הפכה "טבע" למפעל התרופות הגדול בישראל, ובהמשך גם לחברת התרופות הגנריות הגדולה בעולם.

תחושת המעורבות החברתית וערכי ההומניזם והציונות שבהם האמין אלי עמדו ברקע התגייסותו לטובת גופים ציבוריים רבים ומגוונים. אלי השתתף כחייל קרבי בכל מלחמות ישראל, ומדרגת טוראי במלחמת העצמאות הגיע, במסגרת שירותו במילואים, לדרגת סגן אלוף וסגן מפקד אגד ארטילרי במלחמת לבנון הראשונה, שלאחריה השתחרר מצה"ל.

ההכרה ביכולותיו הנדירות של אלי כמנהיג וכאסטרטג תרמה לבחירתו לתפקידים ציבוריים רבים לצד עבודתו ב"טבע". כנשיא התאחדות התעשיינים שימש בתפקיד מפתח בכינונה של התוכנית ההיסטורית לייצוב המשק (1985/6). הוא שימש, בין השאר, יו"ר חבר הנאמנים במכון וייצמן, חבר במועצה הבינלאומית של מרכז בלפר למדע ויחסים בינלאומיים בבית הספר לממשל ע"ש קנדי באוניברסיטת הרווארד (2002-2005) ויו"ר הוועדה "ישראל

2028", שמסקנותיה פורסמו והוגשו לראש הממשלה תחת הכותרת "ישראל 2028: חזון ואסטרטגיה כלכלית-חברתית בעולם גלובלי".

פעילותו הציבורית והתעשייתית הענפה זיכתה את אלי בשורה ארוכה של פרסים מטעם גופים אקדמיים וציבוריים. הוא נשא בשישה תוארי דוקטור כבוד, ובאפריל 2002 הוענק לו פרס ישראל על מפעל חיים – תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה.

קשר מיוחד היה לאלי עם המכון הישראלי לדמוקרטיה. אלי ראה במכון מפעל חשוב שמחזק את הדמוקרטיה הישראלית. הוא ייחס חשיבות רבה למאמצי המכון לסייע לדרג מקבלי ההחלטות להגיע להחלטות בצורה מושכלת יותר ולהוציא לפועל מדיניות איכותית המבוססת על מחקר, חשיבה ותכנון – לטובת כלל החברה בישראל.

במשך שש שנים עמד אלי בראש הוועד המנהל הישראלי של המכון, ועד לשנת חייו האחרונה היה חבר קבוע בפורום קיסריה להתוויית מדיניות כלכלית לאומית.

אלי הורביץ, יליד שנת 1932, נפטר ב־21 בנובמבר 2011, בגיל 79.

דפנה אבירם-ניצן היא מנהלת המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה. לשעבר מנהלת אגף המחקר הכלכלי של התאחדות התעשיינים, ולפני כן כיהנה במגוון תפקידי מחקר וייעוץ כלכלי אסטרטגי בהתאחדות ובארגון הגג של המגזר העסקי. כיום מכהנת גם כדירקטורית חיצונית בחברות בשוק ההון. בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במינהל עסקים, שניהם מאוניברסיטת תל אביב.

עידו קטושבסקי הוא חוקר במרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה. עוסק בכלכלת סביבה ואקלים. בעל תואר ראשון בפכ"מ ולומד לתואר שני בכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים. בעל רקע מחקרי ותעסוקתי בכלכלת בריאות, בכלכלת המזרח התיכון ובניהול פורומים בין-מגזריים.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

